

ROZSUDEK TRIBUNÁLU (třetího senátu)

5. října 2011 *

Ve věci T-11/06,

Romana Tabacchi Srl, dříve Romana Tabacchi SpA, se sídlem v Římě (Itálie), zastoupená M. Siragusou a G. C. Rizzou, avocats,

žalobkyně,

proti

Evropské komisi, původně zastoupené É. Gippini Fournierem a F. Amatem, poté É. Gippini Fournierem a V. Di Buccim, a nakonec É. Gippini Fournierem a L. Malferarim, jako zmocněnci,

žalované,

jejímž předmětem je zaprvé návrh na částečné zrušení rozhodnutí Komise C (2005) 4012 final ze dne 20. října 2005 v řízení podle čl. 81 odst. 1 [ES] (Věc COMP/C.38.281/B.2 – Surový tabák – Itálie) a zadruhé návrh na snížení pokuty uložené žalobkyni,

* Jednací jazyk: italština.

TRIBUNÁL (třetí senát),

ve složení J. Azizi, předseda, E. Cremona (zpravodajka) a S. Frimodt Nielsen, soudci,
vedoucí soudní kanceláře: J. Palacio González, vrchní rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 1. prosince 2010,

vydává tento

Rozsudek

Skutečnosti předcházející sporu

- ¹ Žalobkyně, Romana Tabacchi Srl, je italskou společností, v současné době v likvidaci, jejímž hlavním předmětem podnikání je prvotní zpracování surového tabáku. V době, kdy nastaly skutečnosti, jež jsou předmětem této věci, byly jedinými akcionáři žalobkyně manželé B., kteří společně drželi – a doposud drží – veškeré její akcie.

1. *Správní řízení*

- 2 Dne 15. ledna 2002 zaslala Komise Evropských společností na základě článku 11 nařízení Rady č. 17 ze dne 6. února 1962, prvního nařízení, kterým se provádějí články [81 ES] a [82 ES] (Úř. věst. 1962, 13, s. 204; Zvl. vyd. 08/01, s. 3), profesním sdružením italských zpracovatelů a producentů tabáku, a sice Associazione professionale trasformatori tabacchi italiani (APTI, profesní sdružení italských zpracovatelů surového tabáku) a Unione italiana tabacco (Unitab, italská tabáková unie), žádosti o informace o italském trhu se surovým tabákem.

- 3 Dne 19. února 2002 obdržela Komise žádost o ochranu před pokutami od italské zpracovatelské společnosti Deltafina SpA, která je členem APTI, na základě oznámení Komise o ochraně před pokutami a snížení pokut v případech kartelů (Úř. věst. 2002, C 45, s. 3, dále jen „oznámení o spolupráci“). Dne 6. března 2002 Komise poskytla podle odstavce 15 uvedeného oznámení společnosti Deltafina podmíněnou ochranu.

- 4 Dne 4. dubna 2002 obdržela Komise žádost o ochranu před pokutami na základě odstavce 8 oznámení o spolupráci a podpůrně žádost o snížení jakékoli případné pokuty na základě odstavců 20 až 27 uvedeného oznámení od společnosti Dimon Italia (dceřiná společnost Dimon Inc., nyní Mindo Srl), jakož i žádost o snížení jakékoli případné pokuty podanou na stejném základě společností Transcatab SpA (dceřiná společnost Standard Commercial Corp., dále jen „SCC“).

- 5 Ve dnech 18. a 19. dubna 2002 provedla Komise na základě článku 14 nařízení č. 17 šetření v prostorách společností Dimon Italia a Transcatab, jakož i v prostorách společností Trestina Azienda Tabacchi SpA a žalobkyně.

- 6 Dne 8. října 2002 oznámila Komise společností Dimon Italia a Transcatab, že jelikož Dimon Italia byla prvním a Transcatab druhým podnikem, které předložily důkazy o protiprávním jednání ve smyslu oznámení o spolupráci, hodlá jim na konci správního řízení snížit pokutu, která jim bude uložena za případně konstatovaná protiprávní jednání.
- 7 Dne 25. února 2004 přijala Komise oznámení námitek, které zaslala deseti podnikům a sdružením podniků, včetně společností Deltafina, Dimon Italia, Transcatab a žalobkyně (dále jen „zpracovatelé“), jakož i mateřských společností některých z nich, mimo jiné Universal Corp., Dimon a SCC. Adresáti oznámení námitek měli přístup do správního spisu, jehož kopii na CD-ROM jim Komise poskytla, a v odpověď na námitky Komise předložili písemná vyjádření. Dne 22. června 2004 se konalo slyšení.
- 8 Poté, co byl dne 21. prosince 2004 přijat dodatek k oznámení námitek ze dne 25. února 2004, se dne 1. března 2005 konalo druhé slyšení.
- 9 Po konzultaci s Poradním výborem pro restriktivní praktiky a dominantní postavení a s přihlédnutím k závěrečné zprávě úředníka pro slyšení přijala Komise dne 20. října 2005 rozhodnutí C(2005) 4012 final ze dne 20. října 2005 v řízení podle čl. 81 odst. 1 [ES] (Věc COMP/C.38.281/B.2 – Surový tabák – Itálie) (dále jen „napadené rozhodnutí“), jehož shrnutí bylo zveřejněno v *Úředním věstníku Evropské unie* ze dne 13. února 2006 (Úř. věst. L 353, s. 45).

2. Napadené rozhodnutí

- 10 Napadené rozhodnutí se týká zaprvé horizontální kartelové dohody prováděné zpracovateli na italském trhu se surovým tabákem (bod 1 odůvodnění napadeného rozhodnutí).
- 11 Komise v napadeném rozhodnutí konstatovala, že v době od roku 1995 do počátku roku 2002 zpracovatelé v rámci této kartelové dohody stanovovali obchodní podmínky pro nákup surového tabáku v Itálii jak u přímých nákupů od producentů, tak u nákupů od „třetích osob – sekundárních balíren“, a to zejména stanovením cen a rozdělením trhu (bod 1 odůvodnění napadeného rozhodnutí).
- 12 Napadené rozhodnutí se zadruhé týká dalších dvou protiprávních jednání, která jsou odlišná od kartelové dohody prováděné zpracovateli a která trvala od začátku roku 1999 do konce roku 2001 a spočívala v tom, že sdružení APTI stanovovalo smluvní ceny, které sjednalo jménem svých členů při uzavírání meziodvětvových dohod se sdružením Unitab, a sdružení Unitab stanovovalo ceny, které sjednalo se sdružením APTI jménem svých členů při uzavírání týchž dohod.
- 13 V napadeném rozhodnutí dospěla Komise k závěru, že jednání zpracovatelů představují jediné a trvající protiprávní jednání porušující čl. 81 odst. 1 ES (viz zejména body 264 až 269 odůvodnění napadeného rozhodnutí).
- 14 V článku 1 odst. 1 napadeného rozhodnutí Komise přičetla odpovědnost za kartelovou dohodu zpracovatelům, společnosti Universal, která je mateřskou společností společnosti Deltafina, a společnosti Alliance One International, Inc. (dále jen „Alliance One“), coby společnosti vzniklé fúzí společností Dimon a SCC. Komise rovněž

v čl. 1 odst. 2 napadeného rozhodnutí konstatovala, že sdružení APTI a Unitab porušila čl. 81 odst. 1 ES tím, že přijala rozhodnutí o stanovení cen, které sjednala jménem svých členů při uzavírání meziodvětvových dohod.

- 15 V článku 2 napadeného rozhodnutí uložila Komise podnikům uvedeným v bodě 14 výše a sdružením APTI a Unitab pokuty (viz bod 42 níže).

- 16 Komise v bodech 356 až 404 odůvodnění napadeného rozhodnutí stanovila jeho adresátům pokuty.

- 17 Komise stanovila výši pokut podle závažnosti a délky trvání protiprávních jednání, což jsou dvě kritéria výslovně zmíněná v čl. 23 odst. 3 nařízení Rady (ES) č. 1/2003 ze dne 16. prosince 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v článcích 81 [ES] a 82 [ES] (Úř. věst. 2003, L 1, s. 1; Zvl. vyd. 08/02, s. 205) a v čl. 15 odst. 2 nařízení č. 17 (body 356 a 357 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

Stanovení výchozí částky pokut

Závažnost

- 18 Pokud se jedná o závažnost předmětného protiprávního jednání, Komise připomněla, že při hodnocení tohoto faktoru musí vzít v úvahu samotnou povahu protiprávního jednání, jeho skutečný dopad na trh, pokud jej lze -6měřit, a velikost relevantního zeměpisného trhu (bod 365 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

- 19 Komise následně uvedla, že produkce surového tabáku v Itálii odpovídala 38 % produkce v rámci kvót v Evropské unii, což představovalo 67,338 milionů eur v roce 2001, tj. v posledním celém roce trvání protiprávního jednání (bod 366 odůvodnění napadeného rozhodnutí).
- 20 Pokud jde o povahu protiprávního jednání, Komise je považovala za velmi závažné, neboť se týkalo stanovení nákupních cen odrůd surového tabáku v Itálii a rozdělení nakoupeného množství. Komise s odkazem na část napadeného rozhodnutí týkající se posouzení omezení hospodářské soutěže (body 272 a následující odůvodnění napadeného rozhodnutí) dodala, že nákupní dohoda byla způsobilá podkopávat vůli producentů dosahovat určitého výnosu a stejně tak omezovat hospodářskou soutěž mezi zpracovateli na navazujících trzích. Dále také potvrdila, že tomu tak bylo zvláště tehdy, když produkt, kterého se kartelová dohoda týkala, v daném případě surový tabák, byl stejně jako v projednávané věci významným „vstupem“ pro činnost účastníků na navazujícím trhu, v projednávané věci trhu prvotního zpracování tabáku a prodeje zpracovaného tabáku (body 367 a 368 odůvodnění napadeného rozhodnutí).
- 21 V bodě 369 odůvodnění napadeného rozhodnutí Komise dospěla na základě předcházejících úvah k závěru, že protiprávní jednání, jehož se zpracovatelé dopustili, bylo třeba považovat za velmi závažné.

Rozdílné zacházení

- 22 V bodech 370 až 376 odůvodnění napadeného rozhodnutí zkoumala otázku „specifické váhy“ a „odrazení“. V tomto ohledu uvedla, že při stanovování výše pokuty je třeba zohlednit „specifickou váhu každého podniku a možné dopady jeho protiprávního jednání“ (bod 370 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

- 23 Komise tedy vycházela z toho, že pokuty musejí být stanoveny v závislosti na postavení každého dotyčného účastníka na trhu (bod 371 odůvodnění napadeného rozhodnutí).
- 24 Komise v tomto ohledu konstatovala, že v případě společnosti Deltafina musí být výchozí částka pokuty nejvyšší, protože podle všeho byla největším nákupcem s přibližně 25 % podílem na trhu v roce 2001 (bod 372 odůvodnění napadeného rozhodnutí).
- 25 Vzhledem k tomu, že společnosti Transcatab, Dimon Italia a Romana Tabacchi měly v roce 2001 menší podíly na relevantním trhu, a sice přibližně 9 až 11 %, Komise usoudila, že „musejí být uvažovány v jedné skupině“ a že výchozí částka pokuty musí být v jejich případě nižší (bod 373 odůvodnění napadeného rozhodnutí).
- 26 Komise však dospěla k tomu, že výchozí částka, která odráží pouze postavení na trhu, nebude mít na společnosti Deltafina, Dimon Italia (Mindo) a Transcatab dostatečný odrazující účinek, protože i přes jejich poměrně nízký obrát každá z nich je – nebo v případě společnosti Mindo byla – součástí nadnárodních skupin značné hospodářské a finanční síly, které byly hlavními světovými obchodníky s tabákem a působily na různých úrovních činnosti v tabákovém průmyslu a na různých zeměpisných trzích (bod 374 odůvodnění napadeného rozhodnutí).
- 27 Aby pokuta odrazovala, měla tedy Komise za to, že je třeba na výchozí částku stanovenou společnosti Deltafina použít násobitel 1,5 – tj. zvýšení o 50 % – a na výchozí částku stanovenou společností Dimon Italia (Mindo) a Transcatab násobitel 1,25 – tj. zvýšení o 25 % (bod 375 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

28 Komise tak v bodě 376 odůvodnění napadeného rozhodnutí stanovila výchozí částky pokut následovně:

- Deltafina: 37,5 milionu eur;
- Transcatab: 12,5 milionu eur;
- Dimon Italia (Mindo): 12,5 milionu eur;
- Romana Tabacchi: 10 milionů eur.

Stanovení základní částky pokut

29 V bodech 377 a 378 odůvodnění napadeného rozhodnutí Komise zkoumala otázku délky trvání protiprávního jednání.

30 Shledala, že účast zpracovatelů na dohodě započala dne 29. září 1995 a podle prohlášení těchto byla ukončena dne 19. února 2002. Pokud se pak jedná konkrétně o žalobkyni, Komise uvedla, že se připojila k dohodě v říjnu 1997 a že svou účast přerušila v období od 5. listopadu 1999 do 29. května 2001, aby ji znovu obnovila od 29. května 2001 do 19. února 2002. Vzhledem k tomu, že její účast na protiprávním jednání trvala pouze dva roky a osm měsíců, usoudila Komise, že v jejím případě je namístě navýšit výchozí částku pokuty o 25 %, zatímco ostatním zpracovatelům byla výchozí částka pokut navýšena o 60 %.

31 Základní částky pokut uložených adresátům napadeného rozhodnutí byly tedy stanoveny následovně:

- Deltafina: 60 milionů eur;
- Transcatab: 20 milionů eur;
- Dimon Italia (Mindo): 20 milionů eur;
- Romana Tabacchi: 12,5 milionu eur.

Polehčující okolnosti

32 Komise v bodech 380 až 398 odůvodnění napadeného rozhodnutí zkoumala, zda je třeba přihlédnout k polehčujícím okolnostem.

33 Pokud se jedná o žalobkyni, Komise v bodě 380 odůvodnění napadeného rozhodnutí uvedla, že se „na některých aspektech dohody nepodílela (zejména pak na těch, které se týkaly přímých nákupů od producentů, od nichž začala nakupovat v omezené míře až v roce 2000)“. Navíc dospěla k závěru, že v roce 1997, kdy se žalobkyně k dohodě připojila, byl její podíl na trhu malý. Na závěr pak uvedla, že „chování žalobkyně často [narušovalo] účel dohody do té míry, že ostatní její účastníci [byli] nuceni společně projednat způsob, jakým mu budou čelit“.

- 34 Vzhledem k těmto skutečnostem se Komise rozhodla snížit základní výši pokuty uložené žalobkyni o 30 %.
- 35 Pokud jde o situaci společností Dimon Italia a Transcatab, Komise odmítla veškeré jejich argumenty, na jejichž základě se na ně měly uplatnit polehčující okolnosti (body 381 až 384 odůvodnění napadeného rozhodnutí).
- 36 Komise na závěr zohlednila výjimečnost situace společnosti Deltafina, když dospěla k závěru, že je namíste snížit její pokutu o 50 %, a to vzhledem k součinnosti, již tato společnost poskytla (body 385 až 398 odůvodnění napadeného rozhodnutí).
- 37 Komise na základě uplatnění polehčujících okolností stanovila výši pokut následujícím způsobem (bod 399 odůvodnění napadeného rozhodnutí):
- Deltafina: 30 milionů eur;
 - Dimon Italia (Mindo): 20 milionů eur;
 - Transcatab: 20 milionů eur;
 - Romana Tabacchi: 8,75 milionů eur.

Nejvyšší přípustná výše pokuty podle čl. 23 odst. 2 nařízení č. 1/2003

- 38 V bodech 400 až 404 odůvodnění napadeného rozhodnutí Komise zkoumala, zda je třeba základní částky takto vypočtené jednotlivým adresátům upravit tak, aby nepřesáhly maximální výši 10 % obratu stanovenou v čl. 23 odst. 2 nařízení č. 1/2003.
- 39 Z tohoto důvodu Komise uvedla, že pokuta uložená žalobkyni nesmí přesáhnout 2,05 milionu eur a že ostatní pokuty není třeba na základě tohoto ustanovení snižovat (body 402 a 403 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

Uplatnění oznámení o spolupráci

- 40 V bodech 405 až 500 odůvodnění napadeného rozhodnutí se Komise vyslovila k použití oznámení o spolupráci.
- 41 Komise nejprve konstatovala, že společnosti Dimon Italia a Transcatlab splnily podmínky, které jim byly stanoveny na základě jejich žádosti o snížení pokuty, a po posouzení předložených důkazů a spolupráce ze strany těchto společností v průběhu řízení dospěla k tomu, že jim bude poskytnuto maximální snížení v rámci rozmezí, které jim bylo sděleno v návaznosti na jejich žádost o snížení, tj. 50 % pro Dimon Italia a 30 % pro Transcatlab (body 492 až 499 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Společnosti Deltafina naproti tomu nebyla přiznána ochrana před pokutou ani jí nebyla pokuta snížena.

Konečná výše pokut

⁴² V souladu s čl. 23 odst. 2 nařízení č. 1/2003 Komise stanovila v článku 2 napadeného rozhodnutí výši pokut uložených podnikům a sdružením podniků, jimž bylo určeno napadené rozhodnutí, následovně:

- Deltafina a Universal, společně a nerozdílně: 30 milionů eur;

- Dimon Italia (Mindo) a Alliance One: 10 milionů eur s tím, že Alliance One odpovídá do celé výše a Mindo odpovídá společně a nerozdílně pouze do výše 3,99 milionu eur;

- Transcatab a Alliance One, společně a nerozdílně: 14 milionů eur;

- Romana Tabacchi: 2,05 milionu eur;

- APTI: 1 000 eur;

- Unitab: 1 000 eur.

Řízení a návrhová žádání účastníků řízení

- 43 Návrhem došlým kanceláři Tribunálu dne 19. ledna 2006 podala žalobkyně tuto žalobu.
- 44 Samostatným podáním došlým kanceláři Tribunálu téhož dne (věc T-11/06 R) podala žalobkyně na základě článku 242 ES a článku 104 jednacího řádu Tribunálu návrh na vydání předběžného opatření, v němž žádala, aby byla odložena vykonatelnost napadeného rozhodnutí, a aby byla navrhovatelka osvobozena od povinnosti zřídit bankovní záruku na zaplacení pokuty jakožto podmínky okamžitého nevymáhání uvedené pokuty.
- 45 Usnesením ze dne 13. července 2006, *Romana Tabacchi v. Komise* (T-11/06 R, Sb. rozh. s. II-2491) předseda Tribunálu rozhodl, že výkon povinnosti žalobkyně zřídit bankovní záruku ve prospěch Komise, za účelem vyhnutí se okamžitému vymáhání pokuty, jež jí byla uložena v čl. 2 napadeného rozhodnutí, se za určitých podmínek odkládá, a rozhodnutí o nákladech řízení bylo odloženo na později.
- 46 Tribunál (třetí senát) se na základě zprávy soudkyně zpravodajky rozhodl zahájit ústní část řízení a v rámci organizačních procesních opatření stanovených v článku 64 svého jednacího řádu vyzval účastnice řízení, aby předložily některé dokumenty. Účastnice řízení této žádosti vyhověly ve stanovené lhůtě.
- 47 Řeči účastnic řízení a jejich odpovědi na otázky Tribunálu byly vyslechnuty na jednání konaném dne 1. prosince 2010.

48 Žalobkyně dopisem ze dne 7. prosince 2010 a Komise dopisem ze dne 10. prosince téhož roku vyhověly organizačnímu procesnímu opatření Tribunálu přijatému v průběhu soudního jednání a předložily určité dokumenty.

49 Dne 19. ledna 2011 Komise Tribunálu na základě jeho žádosti poskytla další dokumenty.

50 Žalobkyně předložila svá vyjádření k těmto dokumentům dne 8. února 2011.

51 Žalobkyně navrhuje, aby Tribunál:

- zrušil část napadeného rozhodnutí vztahující se k výpočtu žalobkyni uložené pokuty;
- podstatně snížil pokutu, kterou jí Komise uložila;
- nařídil všechna nezbytná opatření, včetně provedení důkazů, která bude považovat za vhodná;
- uložil Komisi náhradu nákladů řízení.

52 Komise navrhuje, aby Tribunál:

- žalobu zamítl;

- uložil žalobkyni náhradu nákladů řízení.

Právní otázky

53 Na podporu své žaloby žalobkyně uvádí pět žalobních důvodů. První žalobní důvod je založen na nedostacích vyšetřování, nedostacích odůvodnění nebo na jeho vnitřní rozporuplnosti, jakož i na porušení zásad rovného zacházení a proporcionality, souvisejících se skutečností, že Komise pro účely výpočtu výchozí částky pokuty nevzala v úvahu skutečnost, že kartelová dohoda neměla žádný konkrétní dopad na trh. Druhý žalobní důvod je založen na vnitřní rozpornosti odůvodnění a na porušení principu rovného zacházení při odstupňování výchozí částky pokuty tak, aby odpovídala specifické váze žalobkyně. Třetí žalobní důvod spočívá v nedostacích odůvodnění a provedeného vyšetřování, jakož i v porušení pravidel důkazního břemene v souvislosti s určením délky účasti žalobkyně na protiprávním jednání. Ve čtvrtém žalobním důvodu je namítáno nedostatečné snížení výše pokuty vzhledem k „rušivému“ vlivu žalobkyně, jakož i nezohlednění dalších polehčujících okolností. Pátý žalobní důvod spočívá v nespravedlivosti a nepřiměřenosti pokuty vzhledem k majetkové struktuře a skutečné platební schopnosti žalobkyně ve specifickém společenském kontextu.

54 Tribunál se nejprve bude zabývat prvním žalobním důvodem, potom třetím a nakonec druhým, čtvrtým a pátým žalobním důvodem.

1. K návrhu na provedení důkazu výsledkem svědka

55 K posouzení prohlášení připojených k žalobě jako důkazních prostředků je třeba nejprve poznamenat, že jednací řád nebrání tomu, aby účastníci řízení předkládali taková prohlášení. Nicméně jejich posouzení je vyhrazeno Tribunálu, který může, jsou-li skutečnosti popisované v uvedených prohlášeních klíčové pro účely vyřešení sporu, nařídit jako důkazní opatření výslech autora takového dokumentu jako svědka (v tomto smyslu viz usnesení Tribunálu ze dne 12. prosince 2007, BASF a UCB v. Komise, T-101/05 a T-111/05, Sb. rozh. s. II-4949, bod 97). V projednávané věci má však Tribunál vzhledem k písemným podáním stran sporu, dokumentům založeným do spisu a výsledkům soudního jednání za to, že je s projednávanou věcí dostatečně obeznámen, aby o ní mohl rozhodnout (v tomto smyslu viz rozsudek Tribunálu ze dne 16. listopadu 2006, Peróxidos Orgánicos v. Komise, T-120/04, Sb. rozh. s. II-4441, bod 80).

56 Návrh na provedení důkazu podaný žalobkyní se proto zamítá.

2. K prvnímu žalobnímu důvodu založenému na nedostacích vyšetřování, nedostacích odůvodnění nebo na jeho vnitřní rozporuplnosti, jakož i na porušení zásad rovného zacházení a proporcionality, souvisejících se skutečností, že Komise pro účely výpočtu výchozí částky pokuty nevezala v úvahu skutečnost, že kartelová dohoda neměla žádný konkrétní dopad na trh

Argumenty účastníků řízení

57 Prvním žalobním důvodem žalobkyně v prvé řadě namítá, že Komise pro účely výpočtu výchozí částky pokuty, jež jí byla uložena, měla zohlednit skutečnost, že „kartelová dohoda neměla žádný konkrétní dopad na trh“. Komise především nevyvodila

žádné důsledky jednak ze skutkových tvrzení obsažených v napadeném rozhodnutí (body 97 a 98 odůvodnění napadeného rozhodnutí), podle nichž ceny placené pěstitelům za surový tabák v Itálii vzrostly oproti průměru Společenství v podstatně větší míře, a dále ze skutečnosti, že členové kartelu, jejichž tržní podíl nepřesahoval 55 %, nevyhnutelně zůstávali vystaveni silnému konkurenčnímu tlaku zpracovatelů, kteří se ke kartelu nepřipojili.

- 58 Podle žalobkyně byla Komise při výpočtu pokuty v souladu se svou rozhodovací praxí potvrzenou judikaturou povinna rozlišovat kartely, které měly konkrétní významný dopad na trh, od těch, které takovéto účinky neměly nebo tyto byly pouze omezené. Komise tedy měla při určování závažnosti protiprávního jednání za účelem stanovení výchozí částky pokut „pozitivní povinnost“ zjistit skutečný dopad kartelu na trh. Povinnost zohlednit „konkrétní dopad [protiprávního jednání] na trh, pokud je měřitelný“, výslovně vyplývala z textu pokynů o metodě stanovování pokut udělených podle čl. 15 odst. 2 nařízení č. 17 a čl. 65 odst. 5 Smlouvy o ESUO (Úř. věst. 1998, C 9, s. 3, dále jen „pokyny“), od nichž se Komise nemůže odchýlit.

- 59 Komise musí při hodnocení konkrétního dopadu protiprávního jednání na trh vycházet z úrovně hospodářské soutěže, jíž by bylo obvykle dosaženo, kdyby k protiprávnímu jednání nedošlo. Na jednu stranu by tak v případě cenových kartelů mělo být zjištěno, že dohody skutečně dotčeným podnikům umožnily dosáhnout vyšší cenové úrovně, než jaká by existovala bez působení kartelu. Na druhou stranu by Komise měla v rámci svého posouzení vzít v úvahu všechny objektivní podmínky dotčeného trhu s ohledem na ekonomický kontext. Zhodnotit dopad kartelu na ceny není nijak nemožné a Komise je schopna takovouto analýzu provést, což ostatně dokládá její rozhodovací praxe v oblasti kontrol spojování podniků.

⁶⁰ Schématické a mechanické pojetí výpočtu pokut, jež nebere v potaz konkrétní účinky protiprávního jednání na trh, je podle žalobkyně také v rozporu se zásadami rovného zacházení a proporcionality. Prvně uvedená zásada Komisi ukládá, aby rozlišovala výši pokut podle konkrétního dopadu kartelů na trh a ukládala je na základě individuálního posouzení. Dodržení druhé zásady pak vyžaduje, aby byl při výpočtu pokuty zajištěn rozumný a přiměřený poměr její výše k skutečnému dopadu protiprávního jednání, zvláště pak k újmě, kterou utrpěli zákazníci a koneční spotřebitelé, k níž v daném případě nedošlo. Výše takového újmy totiž představuje první kritérium pro rozlišení kartelů. Pokuta uložená za kartelovou dohodu, jejíž skutečný dopad na trh je zanedbatelný a nepůsobí újmu zákazníkům zúčastněných podniků ani spotřebitelům, by měla být uložena při dolní hranici dané sazby, a to i v případě, že se jedná o „velmi závažné“ protiprávní jednání.

⁶¹ Žalobkyně dále zpochybňuje tvrzení Komise, že částka 20 milionů eur uváděná v bodě 1 A pokynů představuje minimální výši základní sankce obvykle ukládané podniku s největším podílem na trhu dotčeném protiprávním jednáním, a nikoli všem podnikům na kartelu zúčastněným jako celku. Ve věci, v níž bylo vydáno rozhodnutí C (2004) 4030 final, ze dne 20. října 2004, v řízení podle čl. 81 ES (Věc COMP/C.38.238/B.2 – Surový tabák – Španělsko), jež zjevně vykazuje společné rysy s věcí, v níž byla podána tato žaloba, se Komise ostatně od minimální částky 20 milionů eur odchýlila.

⁶² Formální klasifikace založená na rozlišování „závažné / velmi závažné“ navíc postrádá význam, jaký jí přisuzuje Komise, protože předmětem výhrad žalobkyně je výsledný výpočet Komise provedený podle jejích pokynů. Z judikatury navíc vyplývá, že pokud jsou účinky na trh omezené, může být cenový kartel také kvalifikován jako „závažné“ protiprávní jednání spíše než jako „velmi závažné“. Aby byl adekvátním způsobem

zohledněn omezený dopad protiprávního jednání na trh, může také Komise vzhledem k závažnosti protiprávního jednání snížit výslednou částku pod její nejnižší úroveň obvykle ukládanou v případě „velmi závažného“ protiprávního jednání.

⁶³ Závěrem žalobkyně uvádí, že vzhledem k neexistenci konkrétních důkazů o dopadu kartelu na trh, by měla být výchozí částka pokuty uložené žalobkyni stanovena při dolní hranici sazby pokut ukládaných za kartelové dohody.

⁶⁴ Komise navrhuje odmítnutí žalobního důvodu.

Závěry Tribunálu

⁶⁵ V rámci prvního žalobního důvodu žalobkyně uplatňuje několik námitek, které všechny napadají postup Komise, která při určování výchozí částky pokuty nezohlednila skutečnost, že kartel neměl žádný konkrétní dopad na trh.

⁶⁶ V tomto ohledu Tribunál považuje za nezbytné předtím, než se bude zabývat námitkami vznesenými žalobkyní, připomenout obecné zásady, podle nichž je určována výše pokut za dohody odporující čl. 81 ES a zvláště pak posuzována závažnost protiprávního jednání.

Všeobecné úvahy

- ⁶⁷ V článku 81 odst. 1 písm. a) a b) ES se výslovně prohlašuje, že dohody a jednání ve vzájemné shodě, které přímo nebo nepřímo určují nákupní nebo prodejní ceny, anebo jiné obchodní podmínky nebo omezují nebo kontrolují výrobu nebo odbyt, jsou neslučitelné se společným trhem. Protiprávní jednání tohoto typu, zejména jedná-li se o horizontální kartelové dohody, kvalifikuje judikatura jako zvláště závažná, neboť mají přímý dopad na podstatné parametry hospodářské soutěže na dotčeném trhu (rozsudek Tribunálu ze dne 11. března 1999, Thyssen Stahl v. Komise, T-141/94, Recueil, s. II-347, bod 675), nebo jako zjevná protiprávní jednání porušující pravidla hospodářské soutěže (rozsudky Tribunálu ze dne 6. dubna 1995, Tréfilunion v. Komise, T-148/89, Recueil, s. II-1063, bod 109, a ze dne 14. května 1998, BPB de Eendracht v. Komise, T-311/94, Recueil, s. II-1129, bod 303).
- ⁶⁸ Podle čl. 23 odst. 3 nařízení č. 1/2003 se při stanovování výše pokuty ukládané za porušení čl. 81 odst. 1 ES přihlíží k závažnosti a k délce trvání protiprávního jednání.
- ⁶⁹ Podle ustálené judikatury musí být závažnost protiprávního jednání porušujícího právo hospodářské soutěže stanovena v závislosti na vícero skutečnostech, jakými jsou zejména zvláštní okolnosti věci, její kontext a odrazující účinek pokut, a to ač není sestaven závazný nebo taxativní výčet kritérií, ke kterým musí být povinně přihlédnuto (rozsudky Soudního dvora ze dne 28. června 2005, Dansk Rørindustri a další v. Komise, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, Sb. rozh. s. I-5425, bod 241; ze dne 3. září 2009, Prym a Prym Consumer v. Komise, C-534/07 P, Sb. rozh. s. I-7415, bod 54, a ze dne 24. září 2009, Erste Group Bank a další v. Komise, C-125/07 P, C-133/07 P, C-135/07 P a C-137/07 P, Sb. rozh. s. I-8681, bod 91).

70 V zájmu zajištění průhlednosti a nestrannosti svých rozhodnutí, jimiž se stanovují pokuty za porušení pravidel hospodářské soutěže, přijala Komise pokyny (první pododstavec pokynů).

71 Pokyny představují nástroj, který je při dodržování právních norem vyšší síly určený k upřesnění kritérií, jež Komise hodlá používat v rámci výkonu své posuzovací pravomoci, kterou jí při stanovování pokut svěřuje čl. 23 odst. 2 nařízení č. 1/2003. Pokyny nepředstavují právní základ rozhodnutí, kterým se ukládají pokuty, vzhledem k tomu, že toto rozhodnutí je založeno na nařízení č. 1/2003, určují však obecným a abstraktním způsobem metodu, kterou si Komise stanovila pro účely stanovování výše pokut uložených tímto rozhodnutím, a proto zajišťují právní jistotu podniků (rozsudek Dansk Rørindustri a další v. Komise, bod 69 výše, body 209 až 213, a rozsudek Tribunálu ze dne 14. prosince 2006, Raiffeisen Zentralbank Österreich a další v. Komise, T-259/02 až T-264/02 a T-271/02, Sb. rozh. s. II-5169, body 219 a 223).

72 Pokyny tedy sice nemohou být kvalifikovány jako právní norma, kterou musí správní orgán v každém případě dodržovat, představují však orientační pravidlo chování, podle něhož má být v praxi postupováno a od něhož se správa může v konkrétním případě odchýlit pouze tehdy, uvede-li k tomu důvody (v tomto smyslu viz rozsudky Soudního dvora Dansk Rørindustri a další v. Komise, bod 69 výše, body 209 a 210, a ze dne 18. května 2006, Archer Daniels Midland a Archer Daniels Midland Ingredients v. Komise, C-397/03 P, Sb. rozh. s. I-4429, bod 91).

73 Omezení posuzovací pravomoci Komise, které si sama stanovila přijetím pokynů, však není neslučitelné se zachováním podstatného prostoru pro její uvážení (rozsudek Tribunálu ze dne 8. července 2004, Mannesmannröhren-Werke v. Komise, T-44/00, Sb. rozh. s. II-2223, body 246, 274 a 275). Skutečnost, že Komise upřesnila

v pokynech svůj přístup, pokud jde o posouzení závažnosti protiprávního jednání, totiž nebrání tomu, aby posoudila toto kritérium globálně v závislosti na všech relevantních okolnostech, včetně faktorů, které nejsou v pokynech výslovně uvedeny (rozsudek Raiffeisen Zentralbank Österreich a další v. Komise, bod 71 výše, bod 237).

74 Podle metody stanovené v pokynech přijme Komise při stanovení výše pokut, které se ukládají dotyčným podnikům, jako výchozí bod částku stanovenou podle závažnosti „vlastní“ protiprávního jednání. Při hodnocení této závažnosti je třeba brát v úvahu povahu protiprávního jednání, jeho skutečný dopad na trh, pokud jej lze měřit, a velikost relevantního zeměpisného trhu (bod 1 A první pododstavec pokynů).

75 V tomto rámci se protiprávní jednání zařadí do jedné ze tří kategorií, a sice kategorie „méně závažná protiprávní jednání“, pro která jsou předpokládány pokuty 1 000 eur až 1 milion eur, kategorie „závažná protiprávní jednání“, pro která jsou předpokládány pokuty 1 milion eur až 20 milionů eur, a kategorie „velmi závažná protiprávní jednání“, pro která jsou předpokládány pokuty nad 20 milionů eur (bod 1 A druhý pododstavec první až třetí odrážka pokynů). Pokud jde o velmi závažná protiprávní jednání, Komise upřesňuje, že těmi jsou obecně horizontální omezení jako „cenové kartely“ a kvóty podílů na trhu nebo jiné praktiky, které ohrožují řádné fungování vnitřního trhu, jako praktiky směřující k rozdělování vnitrostátních trhů nebo jasné zneužívání dominantního postavení podniky majícími praktický monopol (bod 1 A druhý pododstavec třetí odrážka pokynů).

76 Dále je třeba poukázat na skutečnost, že ona tři kritéria pro hodnocení závažnosti protiprávního jednání, která jsou zmíněna v bodě 74 výše, nemají v rámci globálního posuzování stejnou váhu. Povaha protiprávního jednání hraje prvořadou roli zejména při charakterizování „velmi závažných“ protiprávních jednání (rozsudek Erste Group Bank a další v. Komise, bod 69 výše, bod 101, a rozsudek Tribunálu ze dne 28. dubna 2010, Gütermann a Zwicky v. Komise, T-456/05 a T-457/05, Sb. rozh. s. II-1443, bod 137).

77 Ani skutečný dopad na trh ani velikost zeměpisného trhu naproti tomu nejsou nezbytnými faktory pro kvalifikování protiprávního jednání jako velmi závažného v případě horizontálních kartelových dohod, jejichž cílem je tak jako v projednávané věci stanovování cen. Tato dvě kritéria jsou sice faktory, které je třeba brát v úvahu pro posouzení závažnosti protiprávního jednání, pro účely celkového posouzení závažnosti se ale jedná jen o dvě z mnoha kritérií (v tomto smyslu viz rozsudek *Prym a Prym Consumer v. Komise*, bod 69 výše, body 74 a 81, a rozsudky Tribunálu *Raiffeisen Zentralbank Österreich* a další v. *Komise*, bod 71 výše, body 240 a 311, a ze dne 8. října 2008, *Carbone-Lorraine v. Komise*, T-73/04, Sb. rozh. s. II-2661, bod 91).

78 Podle dnes již také ustálené judikatury tedy z pokynů vyplývá, že horizontální kartelové dohody, jejichž cílem je tak jako v projednávané věci zejména stanovování cen, mohou být kvalifikovány jako „velmi závažné“ již na základě jejich vlastní povahy, s tím, že Komise není povinná prokazovat skutečný dopad protiprávního jednání na trh (rozsudek *Prym a Prym Consumer v. Komise*, bod 69 výše, bod 75; v tomto smyslu také viz rozsudky Tribunálu ze dne 27. července 2005, *Brasserie nationale* a další v. *Komise*, T-49/02 až T-51/02, Sb. rozh. s. II-3033, bod 178, a ze dne 25. října 2005, *Groupe Danone v. Komise*, T-38/02, Sb. rozh. s. II-4407, bod 150).

79 Tento závěr je podpořen skutečností, že pokud popis závažných protiprávních jednání uvádí výslovně dopad na trh, popis velmi závažných protiprávních jednání naproti tomu žádný požadavek skutečného dopadu na trh neuvádí (rozsudek *Gütermann a Zwicky v. Komise*, bod 76 výše, bod 137; v tomto smyslu také rozsudky viz *Brasserie nationale* a další v. *Komise*, bod 78 výše, bod 178).

80 Námitky vznášené žalobkyní je tedy zapotřebí přezkoumávat ve světle těchto zásad stanovených judikaturou.

K nezohlednění konkrétního dopadu kartelové dohody na trh při stanovení pokuty

- 81 Žalobkyně v první řadě Komisi vytýká, že při výpočtu výchozí částky pokuty nezohlednila skutečnost, že kartelová dohoda neměla konkrétní dopad na trh.
- 82 Je však třeba v první řadě zdůraznit, že ačkoli to není v napadeném rozhodnutí výslovně uvedeno, vyplývá z něj, že Komise určila výši pokuty uložené různým adresátům rozhodnutí na základě obecné metody, kterou stanovila v pokynech.
- 83 Pokud jde konkrétně o povahu protiprávního jednání, je třeba konstatovat, že kartelová dohoda mezi zpracovateli měla za cíl zejména společné stanovení cen, které platí zpracovatelé za surový tabák, a rozdělení dodavatelů a množství surového tabáku. Takovéto praktiky jsou ve smyslu pokynů horizontálním omezením typu „cenového kartelu“, a jsou tedy již svou povahou „velmi závažným“ porušením. Jak již bylo připomenuto v bodě 67 výše, kartelové dohody tohoto typu jsou judikaturou kvalifikovány jako zjevná protiprávní jednání porušující pravidla hospodářské soutěže nebo jako zvláště závažná protiprávní jednání, neboť mají přímý dopad na podstatné parametry hospodářské soutěže na dotčeném trhu.
- 84 Z toho vyplývá, že ač se tím nedopustila pochybení, mohla Komise v projednávané věci posoudit kartelovou dohodu jako velmi závažné protiprávní jednání, a to čistě na základě její povahy nezávisle na skutečném dopadu na trh (viz judikatura uvedená v bodech 76 a 77 výše a zvláště pak rozsudek Erste Group Bank a další v. Komise, bod 69 výše, bod 103.

⁸⁵ Při ústím jednání žalobkyně nicméně v rozporu s tím, co tvrdila ve svých písemných podáních, potvrdila, že nezpochybňovala samotnou kvalifikaci protiprávního jednání za velmi závažné. Význam své námitky tak upřesnila následujícím způsobem: V podstatě tvrdila, že dolní sazba 20 milionů eur stanovená v pokynech pro velmi závažná protiprávní jednání se vztahuje k souhrnné výši pokuty uložené všem podnikům zúčastněným na kartelové dohodě. Pokud tedy Komise v projednávané věci určila pro všechny podniky zúčastněné na kartelové dohodě souhrnnou výchozí částku pokuty 55 milionů eur, překročila tím uvedenou sazbu. Vzhledem k tomu pak byla povinna zohlednit skutečnost, že protiprávní jednání nemělo dopad na trh, a odůvodnit, proč dolní sazbu překročila.

⁸⁶ V tomto ohledu je v první řadě zapotřebí připomenout, že argument žalobkyně se zakládá na nesprávném předpokladu. Z judikatury totiž vyplývá, že minimální výchozí částka 20 milionů eur stanovená v pokynech pro velmi závažná protiprávní jednání se vztahuje k jednotlivému podniku, a nikoli k podnikům, jež se dopustily protiprávního jednání, jako celku (v tomto smyslu viz rozsudek Dansk Rørindustri a další v. Komise, bod 69 výše, body 306 a 311 ; Prym a Prym Consumer v. Komise, bod 69 výše, bod 81, a rozsudek Tribunálu ze dne 8. října 2008, Schunk a Schunk Kohlenstoff-Technik v. Komise, T-69/04, Sb. rozh. s. II-2567, bod 187, a ze dne 30. dubna 2009, Nintendo a Nintendo of Europe v. Komise, T-13/03, Sb. rozh. s. II-947, bod 44).

⁸⁷ Závěr, podle něhož se „předpokládané pokuty“ uvedené v pokynech vztahují k pokutě pro jediný podnik, a nikoli k součtu pokut pro všechny podniky zúčastněné na kartelové dohodě, ostatně potvrzuje systematický výklad znění pokynů. Pojem „základní výše“ je zde skutečně důsledně užíván v souvislosti s pokutou, jež má být uložena jedinému podniku, a nikoli souhrnu členů kartelové dohody. To vyplývá zejména z druhého pododstavce pokynů, podle něhož nová metodologie spočívá v určení základní výše, jež je zvyšována nebo snižována v závislosti na přitěžujících a polehčujících okolnostech. Tyto okolnosti se tak zohledňují u každého podniku zvlášť,

a nikoli ve vztahu k souhrnu členů kartelové dohody a pojem „základní výše“ se tedy může vztahovat pouze na pokutu, kterou lze uložit jedinému podniku. Stejně tak šestý pododstavec bodu 1 A pokynů, když uvádí, že, „[p]okud se protiprávní jednání týká několika podniků [...], mohlo by v některých případech být nezbytné zvážit částky určené uvnitř každé ze tří [v pokynech] uvedených kategorií“, potvrzuje, že toto ustanovení odkazuje na výšku pokut, jež se ukládají jednotlivým podnikům zúčastněným na protiprávním jednání, a nikoli na souhrnnou výši všech pokut. Komise konečně správně uvádí, že pokud by v bodě 1 A pokynů skutečně chtěla odkázat na celkovou minimální výši všech pokut, kterou lze uložit všem podnikům, tak, jak to tvrdí žalobkyně, vyjádřila by takový přístup tak, že by výslovně uvedla „minimální výše pokut, které lze uložit všem dotčeným podnikům“.

⁸⁸ Je tedy třeba konstatovat, že v daném případě Komise stanovila výchozí částku pokuty, jež měla být žalobkyni uložena, na 10 milionů eur, což je výrazně pod hranicí 20 milionů eur stanovenou pokyny.

⁸⁹ V tomto ohledu je irelevantní argument žalobkyně, že odůvodnění Komise nevysvětluje důvody, pro něž ve věci vedoucí k rozhodnutí C (2004) 4030 final byly výchozí částky výrazně nižší, než je výše uvedená částka 20 milionů eur. Jak již totiž bylo upřesněno judikaturou, částka 20 milionů eur stanovená v bodě 1 A třetí odrážka druhý pododstavec pokynů pro velmi závažná protiprávní jednání nepředstavuje minimální sazbu, pod níž by nebylo možné klesnout (v tomto smyslu viz rozsudek Prym a Prym Consumer v. Komise, bod 69 výše, bod 97 ; viz také rozsudek Tribunálu ze dne 29. listopadu 2005, SNCZ v. Komise, T-52/02, Sb. rozh. s. II-5005, bod 42).

90 Zadruhé, pokud jde konkrétně o zohlednění skutečného dopadu na trh při určování výše pokuty, je třeba zohlednit délku trvání protiprávních jednání a všechny skutečnosti, které mohou ovlivnit posouzení jejich závažnosti, jako je jednání každého z podniků, jejich role při zavádění jednání ve vzájemné shodě, zisk, který mohou z těchto jednání mít, jejich velikost a hodnota dotyčného zboží, jakož i nebezpečí, které představují protiprávní jednání tohoto druhu pro cíle Evropské unie (v tomto smyslu viz rozsudky Soudního dvora ze dne 7. června 1983 *Musique Diffusion française* a další v. Komise, 100/80 až 103/80, Recueil, s. 1825, bod 129, a *Dansk Rørindustri* a další v. Komise, bod 69 výše, bod 242). Z toho vyplývá, že účinek protisoutěžního jednání není sám o sobě určujícím kritériem při stanovení přiměřené výše pokuty. Zvláště okolnosti týkající se úmyslného aspektu jednání mohou být důležitější než ty, které se týkají účinků jednání, zejména pokud se jedná o protiprávní jednání, která jsou ve své podstatě závažná, jako je rozdělování trhů, ke kterému docházelo v prodávané věci (v tomto smyslu viz rozsudek Soudního dvora ze dne 2. října 2003, *Thyssen Stahl v. Komise*, C-194/99 P, Recueil, s. I-10821, bod 118; *Prym a Prym Consumer v. Komise*, bod 69 výše, bod 96, a ze dne 12. listopadu 2009, *Carbone-Lorraine v. Komise*, C-554/08 P, nezveřejněný ve Sbírce rozhodnutí, bod 44).

91 V dané věci je zapotřebí konstatovat, že rozbor části napadeného rozhodnutí týkající se vytýkaných skutečností ukazuje, že se zpracovatelé vědomě dopustili jednání poškozujícího hospodářskou soutěž, za něž byli sankcionováni (viz zejména body 124, 132, 133 a 141 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Jak vyplývá z bodů 363 a 473 odůvodnění napadeného rozhodnutí, je tento závěr ostatně potvrzen okolností, že kartelová dohoda byla tajná.

92 Z napadeného rozhodnutí navíc vyplývá, že zpracovatelé se několikrát dohodli na opatřeních určených k zajištění účinného provádění kartelové dohody, např. na vzájemném zasílání faktur svých dodavatelů (body 122 a 129 odůvodnění napadeného rozhodnutí), povinnosti konzultace v případě nákupů nad dohodnutá množství (bod 139 odůvodnění napadeného rozhodnutí), povinnosti kontroly zaměstnanců,

aby nepostupovali z vlastní iniciativy bez potřebné koordinace (bod 140 odůvodnění napadeného rozhodnutí). V tomto ohledu z bodu 383 odůvodnění napadeného rozhodnutí vyplývá, že Komise také prokázala, že kartelová dohoda byla prováděna.

- 93 Projednávaný případ je tak charakterizován nejenom přítomností velmi vážného porušení pravidel hospodářské soutěže, ale také údaji o úmyslném charakteru jednání, jako jsou ty uvedené v bodech 91 a 92 výše.
- 94 Z bodu 376 odůvodnění napadeného rozhodnutí navíc vyplývá, že výchozí částka pokuty uložené žalobkyni odpovídá částce výrazně nižší, než jakou mohla Komise na základě pokynů uložit za velmi závažná protiprávní jednání.
- 95 Za těchto okolností se žalobkyně nemůže dovolávat chyby Komise při určení výše pokuty, která jí byla uložena, spočívající v tom, že Komise nezohlednila tvrzenou neexistenci dopadu protiprávního jednání na trh, i kdyby byl měřitelný.
- 96 Zatřetí je třeba konstatovat, že při určování výchozí částky pokuty Komise zohlednila pravděpodobné účinky protiprávního jednání každého dotčeného podniku. Z bodu 370 odůvodnění napadeného rozhodnutí totiž vyplývá, že Komise považovala za vhodné stanovit pokuty podle postavení každé z dotčených stran na trhu tak, aby byly kromě jejich individuální váhy též zohledněny pravděpodobné důsledky protiprávního jednání každé z nich.

⁹⁷ Z judikatury totiž vyplývá, že podíl každého z dotčených podniků na trhu, který byl předmětem restriktivního postupu, představuje i při absenci důkazu o konkrétním dopadu protiprávního jednání na trh objektivní hledisko pro určení spravedlivé míry odpovědnosti každého z nich za potenciální škodlivý účinek uvedeného postupu na řádnou hospodářskou soutěž (v tomto smyslu viz rozsudek Tribunálu ze dne 29. dubna 2004, *Tokai Carbon a další v. Komise*, T-236/01, T-239/01, T-244/01 až T-246/01, T-251/01 a T-252/01, Recueil, s. I-1181, body 196 až 198). Podle judikatury jsou tak pro účely stanovení výše pokuty relevantní tržní podíly podniku, jež určují vliv, který mohl tento podnik na trh mít (rozsudky Soudního dvora ze dne 17. prosince 1998, *Baustahlgewebe v. Komise*, C-185/95 P, Recueil, s. I-8417, bod 139, a *Prym a Prym Consumer v. Komise*, bod 69 výše, bod 62).

⁹⁸ Podle těchto zásad, pokud Komise určila výchozí částku pokuty podle tržních podílů každého z účastníků kartelové dohody, použila v daném případě v souladu s judikaturou vhodné kritérium pro určení vlivu, jež chování žalobkyně mohlo na trh mít.

⁹⁹ Začtvrté, pokud se jedná o údaje zmíněné v napadeném rozhodnutí, které podle žalobkyně prokazují neexistenci dopadů kartelové dohody na trh, z judikatury vyplývá, že pro zhodnocení závažnosti protiprávního jednání je rozhodující zjistit, zda členové kartelu učinili vše, co mohli, aby jejich záměry měly konkrétní účinky. To co následovalo, pokud jde o skutečné ceny na trhu, mohlo být ovlivněno jinými faktory, na něž neměli členové kartelu vliv, a tito se nemohou dovolávat vnějších vlivů, které mařily jejich snahy, jako okolností odůvodňujících snížení pokuty (viz rozsudky *Raiffeisen Zentralbank Österreich a další v. Komise*, bod 71 výše, bod 287, a *Gütermann a Zwicky v. Komise*, bod 76 výše, bod 130 a citovaná judikatura).

¹⁰⁰ V daném případě, pokud členové kartelu přikročili k opatřením k dosažení konkrétního účinku jejich protisoutěžního cíle (viz body 91 a 92 výše), nemůže samotný vývoj

cen na trhu, jako je zvýšení cen tabáku zmiňované žalobkyní, odůvodnit snížení pokuty. Nelze totiž vyloučit, že při neexistenci kartelové dohody by byl nárůst cen vyšší, než jak je uváděno žalobkyní.

- ¹⁰¹ Na závěr, pokud se jedná o argument, že činnost a stabilita kartelu byla častokrát žalobkyní narušována, což podle ní posiluje předpoklad neexistence vlivu protiprávního jednání na trh, stačí poznamenat, že „rušivé“ chování žalobkyně ve vztahu ke kartelové dohodě bylo Komisí zohledněno jako polehčující okolnost (bod 380 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

K porušení zásady rovného zacházení a zásady proporcionality

- ¹⁰² Pokud se v první řadě jedná o údajné porušení zásady rovného zacházení, je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury je uvedená zásada porušena, pokud je se srovnatelnými situacemi zacházeno odlišně nebo s odlišnými situacemi stejně, není-li takové zacházení objektivně odůvodněno (rozsudek Soudního dvora ze dne 13. prosince 1984, *Sermide*, 106/83, Recueil, s. 4209, bod 28, a rozsudek Tribunálu ze dne 30. září 2009, *Hoechst v. Komise*, T-161/05, Sb. rozh. s. II-3555, bod 79).

- ¹⁰³ Je přitom nutno konstatovat, že v daném případě se žalobkyně omezila na tvrzení, že zásada rovného zacházení Komisi ukládá, aby rozlišila výši pokut podle konkrétního dopadu na trh kartelových dohod sankcionovaných případ od případu. V každém případě pak nevysvětluje, v čem v daném případě spočívá porušení této zásady vůči ní ze strany Komise. Je navíc zapotřebí připomenout, že podle ustálené judikatury

rozhodnutí týkající se jiných věcí, jež žalobkyně ani nezmiňuje, mají ohledně případné existence diskriminace pouze orientační povahu, protože je málo pravděpodobné, že okolnosti jim vlastní, jako jsou dotčené trhy, výrobky, podniky a doby trvání, jsou totožné (v tomto smyslu viz rozsudky Soudního dvora ze dne 21. září 2006, *JCB Service v. Komise*, C-167/04 P, Sb. rozh. s. I-8935, body 201 a 205; ze dne 7. června 2007, *Britannia Alloys & Chemicals v. Komise*, C-76/06 P, Sb. rozh. s. I-4405, bod 60, a rozsudek Tribunálu ze dne 30. dubna 2009, *Itochu v. Komise*, T-12/03, Sb. rozh. s. II-883, bod 124).

¹⁰⁴ Pokud se dále jedná o údajné porušení zásady proporcionality, je třeba připomenout, že tato zásada vyžaduje, aby akty orgánů nepřekročily meze toho, co je přiměřené a nezbytné k dosažení legitimních cílů sledovaných dotčenou právní úpravou, přičemž se rozumí, že pokud se nabízí volba mezi několika přiměřenými opatřeními, je třeba zvolit nejméně omezující opatření a způsobené nevýhody nesmějí být nepřiměřené vzhledem ke sledovaným cílům (rozsudky Soudního dvora ze dne 13. listopadu 1990, *Fedesa a další*, C-331/88, Recueil, s. I-4023, bod 13, a ze dne 5. května 1998, *Spojené království v. Komise*, C-180/96, Recueil, s. I-2265, bod 96, rozsudek Tribunálu ze dne 12. září 2007, *Prym a Prym Consumer v. Komise*, T-30/05, nezveřejněný ve Sbírce rozhodnutí, bod 223).

¹⁰⁵ V rámci řízení, která Komise zahajuje s cílem uložit sankci za porušení pravidel hospodářské soutěže, uplatnění této zásady znamená, že pokuty nesmějí být nepřiměřené v poměru ke sledovaným cílům, tzn. v poměru k dodržování těchto pravidel, a že částka pokuty uložené podniku za protiprávní jednání v oblasti hospodářské soutěže musí být přiměřená protiprávnímu jednání posuzovanému jako celek, zejména s přihlédnutím k jeho závažnosti (v tomto smyslu viz rozsudky Tribunálu ze dne 8. července 2004, *JFE Engineering a další v. Komise*, T-67/00, T-68/00, T-71/00 a T-78/00, Sb. rozh. s. II-2501, bod 532, a ze dne 12. září 2007, *Prym a Prym Consumer v. Komise*, bod 104 výše, body 223 a 224 a citovaná judikatura). Zásada proporcionality

konkrétně znamená, že Komise musí stanovit pokutu přiměřeně k faktorům vzatým v úvahu za účelem posouzení závažnosti protiprávního jednání a že musí v tomto ohledu tyto faktory používat uceleně a objektivně odůvodněně (rozsudky Tribunálu ze dne 27. září 2006, *Jungbunzlauer v. Komise*, T-43/02, Sb. rozh. s. II-3435, body 226 až 228, a ze dne 28. dubna 2010, *Amann & Söhne a Cousin Filterie v. Komise*, T-446/05, Sb. rozh. s. II-1255, bod 171).

¹⁰⁶ V tomto ohledu je nutno konstatovat, že žalobkyně neprokázala neexistenci újmy, kterou utrpěli zákazníci a koneční spotřebitelé, na níž zakládá svou námitku porušení zásady proporcionality. Na základě údajů, jichž se v rámci tohoto žalobního důvodu dovolává, totiž nelze neexistenci takovýchto účinků prokázat, protože tyto mohly být ovlivněny jinými faktory (viz body 99 a 100 výše).

¹⁰⁷ Žalobkyně navíc nemůže vytýkat Komisi, že porušila zásadu proporcionality, když stanovila výchozí částku pokuty na 10 milionů eur, protože toto protiprávní jednání představuje velmi závažné a úmyslné porušení pravidel hospodářské soutěže. Přiměřenost výchozí částky pokuty je v daném případě potvrzena okolností, že tato byla stanovena výrazně pod dolní sazbou, kterou pro tento druh kartelové dohody stanoví pokyny.

K nedostatečnému odůvodnění a jeho vnitřní rozpornosti

¹⁰⁸ Pokud jde o tuto výtku, je třeba poznamenat, že žalobkyně uvedla nedostatek odůvodnění nebo jeho vnitřní rozpornost v názvu žalobního důvodu, avšak v dalším textu žalobního důvodu nerozvedla žádné argumenty na podporu této výtky. V odpovědi na dotaz Tribunálu v průběhu soudního jednání pak uvedla, že namítaná vnitřní

rozpornost spočívá v tom, že Komise uložila vyšší sankci, než je pokyny stanovená dolní sazba, aniž se zabývala dopadem kartelové dohody na trh.

- 109 V tomto ohledu je zapotřebí připomenout, že z judikatury vyplývá, že při stanovování výše pokut za porušení práva hospodářské soutěže je povinnost odůvodnit rozhodnutí splněna, pokud Komise ve svém rozhodnutí uvede hodnotící hlediska, která jí umožnila určit závažnost a délku trvání protiprávního jednání. Pokud jde o rozhodnutí, jímž se ukládají pokuty několika podnikům, musí být rozsah povinnosti odůvodnit rozhodnutí posuzován především s ohledem na skutečnost, že závažnost protiprávního jednání musí být stanovena na základě vysokého počtu faktorů, a to zejména konkrétních okolností případu, jejího širšího kontextu a odrazujícího účinku pokut, aniž by byl podán kogentní nebo taxativní výčet kritérií, jež musí být povinně vzata v úvahu (rozsudek Soudního dvora ze dne 15. října 2002, *Limburgse Vinyl Maatschappij a další v. Komise*, nazývaný „PVC II“, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P až C-252/99 P a C-254/99 P, Recueil, s. I-8375, body 463 a 465).
- 110 V projednávané věci Komise v bodech 365 až 376 odůvodnění napadeného rozhodnutí uvedla hlediska, k nimž přihlédla při stanovení výchozích částek pokut uložených jednotlivým dotyčným podnikům. Komise v těchto bodech odůvodnění uvedla zejména kritéria, na jejichž základě posoudila závažnost protiprávního jednání a stanovila výchozí částku tak, že podniky seřadila podle jejich velikosti na trhu určené jejich tržním podílem s přihlédnutím ke specifické váze každého podniku a k možným dopadům jejich protiprávního chování. Podmínky, které judikatura stanoví pro povinnost uvést odůvodnění, tak byly splněny.
- 111 Jak již bylo uvedeno (viz bod 88 výše), Komise stanovila výchozí částku pokuty, jež měla být žalobkyni uložena, výrazně pod dolní sazbou stanovenou pokyny pro velmi závažná protiprávní jednání, nelze proto přijmout argument vnitřní rozpornosti odůvodnění.

¹¹² Vzhledem k výše uvedeným úvahám musí být první žalobní důvod zamítnut.

3. K třetímu žalobnímu důvodu spočívajícímu v nedostatečném odůvodnění a neprovedení řádného šetření, jakož i v porušení důkazního břemene, pokud jde o délku trvání účasti žalobkyně na tvrzeném protiprávním jednání

Argumenty účastníků řízení

¹¹³ Žalobkyně se domnívá, že se Komise dopustila zjevně nesprávného posouzení skutkového stavu, když určila, že její účast na kartelové dohodě trvala dva roky a osm měsíců, tj. od října 1997 do 19. února 2002 s přestávkou od 5. listopadu 1999 do 29. května 2001. V tomto ohledu připomíná, že v průběhu správního řízení namítala, že její účast na kartelové dohodě byla od února 1999 přerušena a pak již nebyla obnovena. Její účast na kartelové dohodě tedy trvala jen něco málo přes jeden rok. Komisi dále vytýká, že své závěry založila na nevyhovujících důkazech a že v tomto ohledu neposkytla dostatečné odůvodnění.

¹¹⁴ Pokud se jedná v první řadě o závěrečnou fázi prvního období její účasti na kartelové dohodě, žalobkyně se domnívá, že je třeba uvést následující:

- body 157 až 201 odůvodnění napadeného rozhodnutí v rozporu s ustálenou judikaturou nezmiňují žádný důkaz o její účasti na setkáních nebo na jiných aktivitách v průběhu roku 1999,

- z důkazů poskytnutých Komisí vyplývá, že poslední setkání, jehož se žalobkyně účastnila, se odehrálo dne 14. prosince 1998 (bod 155 odůvodnění napadeného rozhodnutí), interní memorandum společnosti Dimon Italia datované k 20. říjnu 1998 (bod 145 odůvodnění napadeného rozhodnutí) a opomenuté Komisí navíc uvádí, že „nadmárodní společnosti“ si od 16. října 1998 stěžují, že žalobkyně ignoruje pravidla chování uložená kartelovou dohodou,
- navzdory skutečnosti, že v roce 1999 byl kartel velmi aktivní, nevyplývá z napadeného rozhodnutí, že se na něm žalobkyně podílela, podle napadeného rozhodnutí totiž (i) ostatní zpracovatelé, tj. společnosti Deltafina, Transcatab, Dimon Italia a Trestina Azienda Tabacchi, vyvíjeli nátlak na sdružení APTI, aby takto ovlivnili uzavírání meziodvětvových dohod (bod 165 odůvodnění napadeného rozhodnutí), (ii) řada setkání kartelu se v roce 1999 uskutečnila mezi společnostmi Deltafina, Transcatab a Dimon Italia, z nichž především některá zvláště důležitá v průběhu měsíce října, aniž se jich žalobkyně účastnila nebo na ně byla pozvána (bod 184 odůvodnění napadeného rozhodnutí), (iii) memorandum o odrůdách surového tabáku Bright a Burley bylo schváleno výhradně některými zpracovateli (bod 186 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

¹¹⁵ Ohledně období od 29. května 2001 do 19. února 2002 poznamenává žalobkyně následující:

- rozhodujícím důkazem o obnovení její účasti na kartelové dohodě bylo přijetí faxové zprávy, jež jí byla zaslána dne 29. května 2001 společností Deltafina a v níž byly uvedeny ceny, jež posledně jmenovaná hodlala sjednávat při uzavírání smluv týkajících se odrůdy Bright se sdruženími pěstitelů, toto sdělení však nemělo protisoutěžní povahu, jednalo se totiž o ojedinělý kontakt, jehož smyslem bylo pomoci žalobkyni udělat si obraz o tržních cenách, jež byly obvykle sjednávány ve smlouvách mezi pěstiteli a zpracovateli uzavíraných podle pravidel společné zemědělské politiky, která byla předmětem významných změn,

- obchodní iniciativy žalobkyně byly bedlivě sledovány při setkáních kartelu, jichž se neúčastnila (bod 209 odůvodnění napadeného rozhodnutí), vztahy kartelu s žalobkyní dokonce figurovaly na pořadu jednání, zaslaném společností Dimon Italia společností Deltafina a Transcatab, navrženém pro setkání, k němuž mělo dojít dne 18. září 2001, tedy po doručení uvedené faxové zprávy (bod 212 odůvodnění napadeného rozhodnutí),

- údajná účast žalobkyně na kartelové dohodě by se tak, jak vyplývá z prohlášení společnosti Transcatab učiněných během šetření ze dne 18. dubna 2002, omezovala na setkání ze dne 16. listopadu 2001 a 8. ledna 2002; žalobkyně se jich účastnila, protože byla společnostmi Deltafina, Dimon Italia a Transcatab pozvána, aby zde působila jako „prostředník“ s cílem vyřešit nesouhlasné stanovisko „sdružení na ochranu a zhodnocování tabáku Burley Campano“ (dále jen „sdružení Burley“) se zavedením aukčního režimu prodeje tabáku prosazovaného sdruženími Unitab a APTI, jenž by byl spravován národním řídicím výborem pro tabák Burley (dále jen „Cogentab“); žalobkyně pozvala zúčastněné strany na setkání ze dne 8. ledna 2002 (bod 222 odůvodnění napadeného rozhodnutí), jemuž den předtím předcházelo setkání, během něhož zřejmě společnosti Deltafina, Dimon Italia a Transcatab bez účasti žalobkyně a dodavatelů sdružených ve sdružení Burley projednávaly společný postoj při vyjednáváních pro nadcházející den.

¹¹⁶ Komise v první řadě uvádí, že za datum, k němuž žalobkyně přerušila svou účast na kartelové dohodě, považovala 5. listopad 1999, neboť z ručně psaných poznámek vedoucího nákupu společnosti Deltafina ze setkání kartelu z téhož dne vyplývalo, že žalobkyně byla na pořadu jednání zapsána jako subjekt na kartelu již neúčastněný.

- 117 Odmítá v tomto ohledu argumentaci žalobkyně, podle níž má být za datum přerušení její účasti na kartelové dohodě považován 14. prosinec 1998 (datum posledního setkání kartelu, jehož se žalobkyně účastnila), nebo má být toto datum určeno na základě interního memoranda společnosti Dimon Italia ze dne 20. října 1998 uvedeného v bodě 145 odůvodnění napadeného rozhodnutí. Žalobkyně totiž jednak sama ve své odpovědi na prohlášení o námitkách uznala, že se kartelové dohody účastnila nejméně do února 1999, a uvedeně memorandum společnosti Dimon Italia také nelze považovat za důkaz o přerušení účasti žalobkyně na kartelové dohodě v roce 1998, a to vzhledem k ustálené judikatuře, podle níž podnik až do chvíle, kdy se veřejně distancuje od obsahu projednávaného na setkáních, zůstává plně odpovědný ze své účasti na kartelové dohodě. Při důkazní nouzi v tomto ohledu napadené rozhodnutí správně konstatuje, že účast žalobkyně na kartelové dohodě trvala nejméně do 5. listopadu 1999.
- 118 Komise pak dále uvádí, že za datum obnovení účasti žalobkyně na kartelové dohodě považovala 29. květen 2001, neboť to je den, kdy žalobkyně obdržela faxovou zprávu, jíž jí byly sděleny ceny, jež společnost Deltafina hodlala sjednávat při uzavírání smluv se sdruženími producentů.
- 119 Takováto komunikace mezi konkurenty svědčí vzhledem k tomu, že se až do roku 1999 kartelu účastnila a že krátce na to, tj. 16. listopadu 2001, obnovila i svou účast na setkáních kartelu, o obnovení její účasti na kartelové dohodě.
- 120 Komise navíc v duplice odmítá tvrzení žalobkyně, že z žaloby jasně vyplývá její záměr zpochybnit nejenom délku trvání účasti, ale i obnovení jejího členství v kartelu jako takové v průběhu období od května 2001 do začátku roku 2002. Komise má v prvé řadě za to, že žalobkyně poprvé zpochybnila protiprávnost uvedených setkání až v replice, když popřela, že se v roce 2001 připojila ke kartelové dohodě. Tato námitka je na základě čl. 44 odst. 1 písm. c) společně s čl. 48 odst. 2 jednacího řádu nepřípustná. Zadruhé se Komise domnívá, že žalobní důvod je stejně nepodložený. Prohlášení

společnosti Transcatlab ze dne 18. dubna 2002 (dokument č. 38281/03488) totiž obsahuje seznam různých setkání členů kartelu, na němž je setkání ze dne 16. listopadu 2001 označeno jako „užší“ setkání (druh setkání, jehož se účastní ředitelé společnosti) a setkání ze dne 8. ledna 2002 jako „pracovní“ setkání (druh setkání, jehož se účastní vedoucí nákupu). Tato dvě setkání měla podle Komise protisoutěžní povahu a cíl, a spadají proto do aktivit kartelu. Skutečnost, že během nich byla také probírána možnost zavedení aukčního režimu prodeje tabáku, nutně bez dalšího neznamená, že zde nebyly řešeny otázky kartelové dohody ani že se těchto diskuzí žalobkyně neúčastnila. Žalobkyně navíc nepodala žádný důkaz o tom, že se v průběhu těchto setkání veřejně distancovala od diskuzí s protisoutěžním cílem.

- 121 Zatřetí se Komise domnívá, že tento žalobní důvod je v každém případě bezpředmětný. I kdyby totiž měl být akceptován, znamenalo by to toliko, že by výchozí částka pokuty stanovená pro žalobkyni byla navýšena o 15 %, a nikoli o 25 %, což by ale nemělo žádný vliv na konečnou výši pokuty, a to vzhledem k jejímu snížení na 2,05 milionu eur na základě uplatnění hranice 10 % podle čl. 23 odst. 2 nařízení č. 1/2003.

Závěry Tribunálu

- 122 Pokud jde o délku trvání účasti žalobkyně na protiprávním jednání (body 302 a 378 odůvodnění napadeného rozhodnutí), je zapotřebí v prvé řadě připomenout, že mezi účastníky řízení není sporu o tom, že se žalobkyně ke kartelové dohodě připojila v říjnu 1997. Naopak se nemohou shodnout zaprvé na tom, zda Komise správně určila,

že účast žalobkyně skončila ke dni 5. listopadu 1999, a zadruhé na tom, zda Komise správně určila, že se žalobkyně znovu ke kartelové dohodě připojila v období od 29. května 2001 až do konce protiprávního jednání, tj. do 19. února 2002.

¹²³ Dále je třeba uvést, že podle Komise je tvrzení žalobkyně, jímž je zpochybňována protiprávnost setkání ze dne 16. listopadu 2001 a 8. ledna 2002, novým žalobním důvodem, který je vzhledem k tomu, že byl vznesen až v replice, nepřipustný.

¹²⁴ V tomto ohledu Tribunál připomíná, že podle čl. 48 odst. 2 prvního pododstavce jednacího řádu je předložení nových důvodů v průběhu řízení zakázáno, ledaže by se zakládaly na právních a skutkových okolnostech, jež vyšly najevo v průběhu řízení. V tomto ohledu musí být žalobní důvod, který je rozšířením důvodu dříve přímo nebo implicitně uvedeného v žalobě a který je s ním těsně spjat, prohlášen za přípustný (rozsudky Tribunálu ze dne 10. dubna 2003, *Travellex Global and Financial Services a Interpayment Services v. Komise*, T-195/00, Recueil, s. II-1677, body 33 a 34, a ze dne 24. května 2007, *Duales System Deutschland v. Komise*, T-151/01, Sb. rozh. s. II-1607, bod 71).

¹²⁵ V projednávané věci je třeba konstatovat, že důvod považovaný Komisí za nový představuje rozšíření argumentů uvedených žalobkyní v odpovědi na argumenty Komise v její žalobní odpovědi v rámci třetího žalobního důvodu týkajícího se délky účasti žalobkyně na kartelové dohodě. Komisí tvrzená nepřipustnost tak musí být odmítnuta.

¹²⁶ Navíc je třeba konstatovat, že se žalobkyně výslovně nedomáhá zrušení čl. 1 písm. b) napadeného rozhodnutí, jenž vymezuje délku trvání její účasti na kartelové dohodě.

127 V daném případě nicméně z jejích písemných podání vyplývá, že žalobkyně v podstatě zpochybňuje legalitu napadeného rozhodnutí v rozsahu, v němž Komise konstatuje, jak je uvedeno v článku 1 písm. b) výroku uvedeného rozhodnutí, že k protiprávnímu jednání v případě žalobkyně došlo v obdobích od října 1997 do 5. listopadu 1999 a od 29. května 2001 do 19. února 2002. Žalobkyně tak ve svých podáních uvedla, že délka trvání její účasti na kartelové dohodě měla být stanovena na něco málo přes jeden rok, konkrétně od října 1997 do února 1999, a pokud Komise uvedla, že protiprávní jednání, jehož se dopustila, trvalo podstatně déle, „pochybila při zjišťování skutkového stavu a nesprávně zhodnotila důkazy předložené [žalobkyní]“. Kromě toho je nesporné, že žalobkyně ve správním řízení zpochybnila délku trvání své účasti na kartelové dohodě, a to zejména v odpovědi na oznámení námitek (v tomto smyslu obdobně viz rozsudek *Groupe Danone v. Komise*, bod 78 výše, bod 212).

128 Vzhledem k výše uvedenému je tedy namístě domnívat se, že se žalobkyně tímto žalobním důvodem domáhá nejen snížení pokuty, ale též částečného zrušení napadeného rozhodnutí, zvláště pak jeho čl. 1 písm. b) v rozsahu, v němž v něm Komise nesprávně uvádí, že protiprávní jednání trvalo od října 1997 do 19. února 2002 s přerušením od 5. listopadu 1999 do 29. května 2001 (v tomto smyslu obdobně viz rozsudek *Groupe Danone v. Komise*, bod 78 výše, bod 213).

129 Z judikatury však vyplývá, že přísluší Komisi, aby prokázala nejenom existenci kartelové dohody, ale i délku jejího trvání (viz rozsudek Tribunálu ze dne 15. března 2000, *Cimenteries CBR a další v. Komise*, T-25/95, T-26/95, T-30/95 až T-32/95, T-34/95 až T-39/95, T-42/95 až T-46/95, T-48/95, T-50/95 až T-65/95, T-68/95 až T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 a T-104/95, Recueil, s. II-491, bod 2802 a citovaná judikatura). Konkrétně, pokud jde o prokázání porušení čl. 81 odst. 1 ES, musí Komise poskytnout důkazy o jí uváděných protiprávních jednáních a uvést vhodné důkazní prostředky, aby právně dostačujícím způsobem prokázala existenci skutečností protiprávní jednání zakládajících (v tomto smyslu viz rozsudky Soudního dvora *Baustahlgewebe v. Komise*, bod 97 výše, bod 58; ze dne 8. července 1999, *Komise v. Anic Partecipazioni*, C-49/92 P, Recueil, s. I-4125, bod 86, a rozsudek *Groupe Danone v. Komise*,

bod 78 výše, bod 215). Pochybnosti soudce v tomto ohledu musí být ku prospěchu podniku, kterému je rozhodnutí konstatující protiprávní jednání určeno. Soudce tedy nemůže učinit závěr, že Komise právně dostačujícím způsobem prokázala předmětné protiprávní jednání, jestliže má o této otázce stále ještě pochybnosti, zejména v rámci žaloby směřující ke zrušení nebo změně rozhodnutí, kterým je uložena pokuta. Za této situace je totiž nezbytné uplatnit zásadu presumpce neviny, která je jedním ze základních práv chráněných právním řádem Unie a je zakotvena v čl. 48 odst. 1 Lis-
tiny základních práv Evropské unie (Úř. věst. 2007, C 303, s. 1). Vzhledem k povaze předmětných protiprávních jednání, jakož i k povaze a stupni přísnosti sankcí za ně ukládaných se zásada presumpce neviny uplatní zejména na řízení o porušení pravidel hospodářské soutěže vztahujících se na podniky, jež mohou vést k uložení pokut nebo penále (v tomto smyslu viz rozsudek Soudního dvora ze dne 8. července 1999, *Hals v. Komise*, C-199/92 P, Recueil, s. I-4287, body 149 a 150; viz také rozsudek *Groupe Danone v. Komise*, bod 78 výše, body 215 a 216). Je tak nezbytné, aby Komise za účelem založení pevného přesvědčení, že došlo k tvrzenému protiprávnímu jednání, uvedla přesné a shodující se důkazy (viz rozsudek *Groupe Danone v. Komise*, bod 78 výše, bod 217 a citovaná judikatura).

¹³⁰ Z ustálené judikatury vyplývá, že každý z Komisí předložených důkazů nemusí nutně splňovat tato kritéria ve vztahu ke každému znaku protiprávního jednání. Stačí, aby tomuto požadavku vyhovoval soubor nepřímých důkazů, posuzovaný jako celek, na něž se orgán odvolává (viz rozsudek *JFE Engineering a další v. Komise*, bod 105 výše, bod 180 a citovaná judikatura).

¹³¹ Je rovněž běžné, že činnosti, se kterými jsou spojeny protisoutěžní dohody, se odehrávají tajně, setkání se konají tajně a související dokumentace je omezena na minimum. Z toho vyplývá, že i když Komise objeví písemnosti výslovně prokazující protiprávní kontakty mezi subjekty, jako jsou zápisy ze setkání, jsou tyto obvykle útržkovité a rozptýlené, takže se často ukazuje jako nezbytné rekonstruovat některé podrobnosti dedukcí. Proto ve většině případů musí být existence protisoutěžní praktiky nebo dohody dovozena z určitého počtu shodujících se skutečností a nepřímých důkazů, které

mohou jako celek představovat, pokud neexistuje jiné logické vysvětlení, důkaz porušení pravidel hospodářské soutěže (rozsudky Soudního dvora ze dne 7. ledna 2004, Aalborg Portland a další v. Komise, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P a C-219/00 P, Recueil, s. I-123, body 55 až 57, a ze dne 25. ledna 2007, Sumitomo Metal Industries a Nippon Steel v. Komise, C-403/04 P a C-405/04 P, Sb. rozh. s. I-729, bod 51).

¹³² Judikatura navíc vyžaduje, aby se Komise, pokud neexistují důkazy, které mohou přímo prokázat dobu trvání protiprávního jednání, opřela alespoň o důkazy vztahující se k časově dostatečně blízkým skutkovým okolnostem tak, aby bylo možné důvodně připustit, že toto protiprávní jednání trvalo nepřetržitě mezi dvěma konkrétními daty (rozsudek Tribunálu ze dne 7. července 1994, Dunlop Slazenger v. Komise, T-43/92, Recueil, s. II-441, bod 79; viz rozsudek Peróxidos Orgánicos v. Komise, bod 55 výše, bod 51 a citovaná judikatura).

¹³³ V projednávaném případě vyvstává vzhledem ke vzneseným námitkám otázka, zda Komise měla k dispozici dostatek důkazů pro vyvození závěru, že se žalobkyně účastnila kartelové dohody v období od října 1997 do 5. listopadu 1999 a že svou účast obnovila v období od 29. května 2001 do 19. února 2002.

K datu ukončení účasti žalobkyně na kartelové dohodě v roce 1999

¹³⁴ Úvodem je zapotřebí připomenout, že není zpochybňováno, že v roce 1999 žalobkyně svou účast na kartelové dohodě přerušila. Strany se však neshodují, pokud

jde o přesné datum tohoto přerušení. Žalobkyně popírá, že by se kartelové dohody účastnila po 19. únoru 1999, tj. po datu konání posledního setkání, na němž potvrdila svou účast, zatímco Komise určila jako datum přerušení účasti 5. listopad 1999. Toto datum bylo určeno na základě údajů obsažených v ručně psaných poznámkách sepsaných dne 5. listopadu 1999 zaměstnancem společnosti Deltafina a týkajících se setkání kartelu z téhož dne (viz poznámka pod čarou č. 263 napadeného rozhodnutí). Z těchto poznámek totiž vyplývá, že vztahy členů kartelu s žalobkyní byly jedním z bodů, jimiž se uvedené setkání mělo zabývat, což dokazuje, že žalobkyně byla považována za subjekt stojící mimo kartel.

¹³⁵ Je zapotřebí konstatovat, že tyto ručně psané poznámky, na jejichž základě Komise stanovila datum, k němuž žalobkyně v roce 1999 přerušila svou účast na kartelové dohodě, ve skutečnosti neobsahují žádnou zmínku o datu tohoto ukončení účasti. Jediné datum, které může být s jistotou na základě těchto poznámek určeno, je datum jejich pořízení autorem.

¹³⁶ Je tak třeba konstatovat, že skutečnosti, k nimž se autor těchto poznámek implicitně vyjadřuje, tj. okolnost, že z žalobkyně se stal subjekt stojící mimo kartel, nutně musely předcházet datu pořízení uvedených poznámek, což ostatně v poznámce pod čarou č. 263 napadeného rozhodnutí uznává i samotná Komise.

¹³⁷ V rozporu s tím, co tvrdí Komise v napadeném rozhodnutí, tedy nelze na základě uvedených poznámek určit 5. listopad 1999 jako datum přerušení účasti žalobkyně na kartelové dohodě.

¹³⁸ V tomto ohledu je v první řadě zapotřebí poznamenat, že v bodě 157 odůvodnění napadeného rozhodnutí, jenž se nachází na začátku části tohoto rozhodnutí věnované přezkumu vytýkaných skutečností z roku 1999, Komise potvrzuje, že „společnosti Deltafina, Dimon [Italia] a Transcatab pravidelně udržovaly neformální kontakty, aby

projednaly předpovědi vývoje nákupních cen v Itálii“, aniž zmiňuje žalobkyni [což ostatně jasně vyplývá z bodu 2.3 žádosti o shovívavost společnosti Dimon Italia ze dne 4. dubna 2002 (dokument č. 38281/04998), zmíněné v bodě 7 odůvodnění napadeného rozhodnutí]. V bodech 165, 184 a 185 odůvodnění napadeného rozhodnutí Komise dále zmiňuje několik kontaktů mezi těmito třemi zpracovateli v průběhu roku 1999, ale žádný z těchto kontaktů se netýká žalobkyně. Jak je ostatně uvedeno v bodě 186 odůvodnění napadeného rozhodnutí, v říjnu 1999 společnosti Deltafina, Dimon Italia a Transcatab „uzavřely [dohodu] týkající se odrůd Bright a Burely, jejíž obsah a forma jsou velmi podobné dohodě z Villa Grazioli“. Podle Komise tato dohoda „měla v první řadě za cíl určit nákupní ceny surového tabáku [...] u třetích balíren, přiřadit třetí balírny s dohodnutými množstvími jednotlivým zpracovatelům a bojkotovat třetí balírny, jež se nepřipojily ke Cogentab“. Jak tedy sama Komise uvádí v poznámce pod čarou č. 263 napadeného rozhodnutí, z písemných prohlášení společnosti Transcatab ze dne 18. dubna 2002 poskytnutých během šetření v jejích prostorách (viz též bod 159 níže) vyplývá, že žalobkyně opustila kartel, „protože nesouhlasila s vytvořením Cogentab“, jež bylo vytvořeno sdruženími APTI a Unitab v říjnu 1999 na základě meziodvětvové dohody o sklizni odrůdy Burley za rok 1999 (bod 182 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Z bodu 159 odůvodnění napadeného rozhodnutí navíc vyplývá, že obě setkání zpracovatelů, jež se uskutečnila v Římě (Itálie) v únoru 1999 a jichž se žalobkyně neúčastnila, „byla mimo jiné příležitostí k řešení [...] vytvoření smíšeného výboru pro nákup [...], jenž byl následně pojmenován Cogentab“.

¹³⁹ Celkově vzato Komise v napadeném rozhodnutí neoznačila jediný důkaz toho, že se žalobkyně účastnila kartelové dohody až do 5. listopadu 1999.

¹⁴⁰ Až při soudním jednání Komise poprvé zmínila údajnou účast žalobkyně na „operativním“ setkání ze dne 22. července 1999, o němž se nezmínila ani v oznámení námitky ani v napadeném rozhodnutí.

- ¹⁴¹ Oproti tomu pouze z napadeného rozhodnutí vyplývá, že žalobkyně „opustila kartel“ v roce 1999, „protože nesouhlasila s vytvořením Cogentab“ (bod 302 odůvodnění a poznámka pod čarou č. 263 napadeného rozhodnutí) a že diskuze o vytvoření tohoto sdružení byly zahájeny v průběhu těchto dvou setkání z února 1999 (viz bod 159 odůvodnění napadeného rozhodnutí), aniž Komise v uvedeném rozhodnutí prokázala, že se žalobkyně těchto setkání účastnila.
- ¹⁴² Komise se tedy dopustila pochybení při posouzení skutkového stavu, když v napadeném rozhodnutí dospěla k závěru, že žalobkyně ukončila svou účast na kartelové dohodě k 5. listopadu 1999.
- ¹⁴³ S ohledem na výše uvedené úvahy tedy Komise nebyla oprávněna, když se jí nepodařilo určit přesné datum skončení účasti žalobkyně na kartelové dohodě, stanovit jej k 5. listopadu 1999 a v souladu se zásadou *in dubio pro reo* (viz bod 129 výše) je zapotřebí jej vztahovat k únoru 1999 jako poslednímu měsíci účasti žalobkyně na kartelové dohodě.
- ¹⁴⁴ Toto posouzení nemůže být zpochybněno argumentem Komise, že v souladu s judikaturou při neexistenci důkazů, z nichž by vyplývalo, že se žalobkyně od roku 1998, nebo v každém případě od února 1999, veřejně od ostatních členů kartelu distancovala, správně dovodila, že její účast na kartelové dohodě trvala až do 5. listopadu 1999, a to vzhledem k důkazům, že s tímto datem spojovali ukončení jejího členství ostatní členové kartelu.
- ¹⁴⁵ V tomto ohledu stačí připomenout, že Komise v napadeném rozhodnutí neprokázala, že v průběhu roku 1999, přesněji řečeno do 5. listopadu tohoto roku, se žalobkyně účastnila setkání, během nichž byly uzavírány nebo prováděny úmluvy protisoutěžní

povahy (v tomto smyslu obdobně viz rozsudek Aalborg Portland a další v Komise, bod 131 výše, bod 81). Naopak, pokud jde o setkání z února 1999, je v bodě 159 odůvodnění napadeného rozhodnutí uvedeno, že kromě společností Deltafina, Dimon Italia a Transcatab přítomnost dalších zpracovatelů, žalobkyni nevyjímaje, nemohla „být jednoznačně prokázána“.

- ¹⁴⁶ Argument Komise je navíc v rozporu se zjištěním obsaženým v napadeném rozhodnutí založeným na písemných prohlášeních společnosti Transcatab ze dne 18. dubna 2002 (viz poznámka pod čarou č. 263 napadeného rozhodnutí), podle něho žalobkyně vzhledem k tomu, že nesouhlasila s vytvořením Cogentab, „z kartelu vystoupila již“ před 5. listopadem 1999. Z konstatování obsažených v napadeném rozhodnutí dále vyplývá (viz bod 159 odůvodnění napadeného rozhodnutí), že první vyjednávání ohledně vytvoření Cogentab již byla zahájena v průběhu setkání z února 1999 (viz také body 138 a 141 výše).

- ¹⁴⁷ Dále je také irelevantní argument Komise, poprvé předložený v průběhu soudního jednání, že byla vůči žalobkyni „velkorysá“, když zvolila datum 5. listopadu 1999, protože podle bodu 199 odůvodnění napadeného rozhodnutí se žalobkyně 22. listopadu 1999 účastnila setkání zpracovatelů s „pravděpodobně“ protisoutěžním předmětem jednání. Jak v oznámení námitek, tak i v napadeném rozhodnutí totiž Komise upustila od toho, aby přiznala případné účasti žalobkyně na tomto setkání důkazní hodnotu, což by jí umožnilo kvalifikovat ji jako usvědčující důkaz, a z tohoto důvodu ji nezhlednila při posouzení délky trvání účasti žalobkyně na kartelové dohodě, aby tak nakonec dospěla k závěru, že žalobkyně „opustila kartel již“ před 5. listopadem 1999 (poznámka pod čarou č. 263 napadeného rozhodnutí). Tento závěr ostatně potvrzuje zaprvé žádost o shovívavost společnosti Dimon Italia ze dne 4. dubna 2002 a zadruhé prohlášení společnosti Transcatab ze dne 18. dubna 2002 (viz bod 138 výše).

¹⁴⁸ Komise konečně také neprokázala, že se žalobkyně v průběhu roku 1999 účastnila provádění meziodvětvových dohod o různých odrůdách tabáku nebo setkání zpracovatelů, na nichž sjednávali společný postoj, jenž pak zastávali na půdě sdružení APTI, aby tak ovlivnili jeho pozici při vyjednávání se sdružením Unitab ohledně uvedených dohod (viz bod 165 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

¹⁴⁹ Ve světle předchozích úvah je namístě vyhovět námitkám, že Komise nesprávně konstatovala, že žalobkyně ukončila svou účast na kartelové dohodě dne 5. listopadu 1999, když důkazy v tomto smyslu v napadeném rozhodnutí hodnocené, jakož i další skutečnosti vyplývající ze spisu jí umožňovaly dospět toliko k závěru, že její účast byla potvrzena pouze do února 1999 (bod 159 odůvodnění napadeného rozhodnutí a poznámka pod čarou č. 263).

K účasti žalobkyně na kartelové dohodě mezi 29. květnem 2001 a 19. únorem 2002

¹⁵⁰ Pokud se jedná o období údajného obnovení účasti žalobkyně na kartelové dohodě, tj. od 29. května 2001 do 19. února 2002, je namístě poznamenat, že Komise založila své hodnocení na třech skutečnostech. Pokud jde o datum, k němuž žalobkyně obnovila svou účast, Komise ho stanovila na 29. května 2001, neboť tento den zaměstnanec společnosti Deltafina zaslal zaměstnanci žalobkyně faxovou zprávu obsahující informace o ceně za kilogram, již společnost Deltafina sjednávala při uzavírání smluv o pěstování odrůdy Bright (body 211 a 302 napadeného rozhodnutí). Z této okolnosti spolu s účastí žalobkyně na dvou setkáních, k nimž došlo 16. listopadu 2001 (bod 213 odůvodnění napadeného rozhodnutí) a 8. ledna 2002 (bod 222 odůvodnění napadeného rozhodnutí), pak Komise dovodila, že účast žalobkyně na kartelové dohodě trvala stejně jako u společností Deltafina, Transcat a Dimon Italia do 19. února 2002.

– K faxové zprávě zaslané společností Deltafina dne 29. května 2001

- 151 Pokud se v první řadě jedná o faxovou zprávu ze dne 29. května 2001, je třeba připomenout, že tato uváděla pouze ceny, jež společnost Deltafina hodlala sjednávat v pěstitelských smlouvách uzavíraných se sdruženími pěstitelů o odrůdě tabáku Bright podle stupně jeho kvality.
- 152 V tomto ohledu je namístě v první řadě poznamenat, že z napadeného rozhodnutí nevyplývá, že se jednalo právě o ceny, jež byly sjednány v rámci kartelu, ani že společnost Deltafina byla kartelem pověřena je sdělovat. Tato faxová zpráva tedy představuje ojedinělý kontakt mezi společností Deltafina a žalobkyní týkající se citlivého obchodního údaje, který se však omezoval na ceny sjednávané ve smlouvách o pěstování jediné odrůdy ze všech odrůd uvedených v bodě 87 odůvodnění napadeného rozhodnutí. Tato faxová zpráva navíc blíže nespecifikovala, ve kterých regionech tyto ceny měly být uplatňovány, ačkoli sama Komise v bodě 99 odůvodnění napadeného rozhodnutí konstatovala, že „se ceny surového tabáku v závislosti na dané odrůdě v jednotlivých regionech výrazně liší“.
- 153 Za druhé je třeba poznamenat, že cena uvedená ve faxové zprávě společnosti Deltafina, jež výslovně odkazovala na pěstitelské smlouvy, může být pouze „smluvní cenou“. Z napadeného rozhodnutí totiž vyplývá, že tato cena je zmíněna smlouvami tohoto druhu, jež jsou obecně uzavírány mezi pěstiteli nebo sdruženími pěstitelů a zpracovateli v období od března do května roku sklizně, a představuje „cenu, již se zpracovatelé zavazují platit v závislosti na kvalitě tabáku“ (bod 90 a 91 napadeného rozhodnutí).
- 154 Jak je vysvětleno v bodě 92 odůvodnění napadeného rozhodnutí, tato cena se liší od ceny, jež je „skutečně placena při přijetí tabáku a jež je přímo úměrná stupňům kvality a dalším faktorům“. Tato cena, zvaná „dodací cena“, je totiž „obvykle určena mezi měsíci prosincem a únorem“. Z bodu 279 písm. a) odůvodnění napadeného rozhodnutí

ostatně vyplývá, že jediné a trvající protiprávní jednání, jehož se zpracovatelé dopustili, mimo jiné zahrnovalo praktiky spočívající ve „stanovování společných nákupních cen, jež zpracovatelé platili při dodání tabáku“.

155 Za třetí je namístě poznamenat jednak, že doručení uvedené faxové zprávy žalobkyni předcházelo pořízení pořadu jednání společností Dimon Italia dne 10. května 2001 projednaného interně v rámci podniku a týkajícího se setkání, k němuž mělo dojít v jejích prostorách o dva týdny později, jež spolu s dalšími body jednání počítal s diskuzí na téma „Romana Tabacchi/ATI“ (bod 209 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Dále pak byl po doručení uvedené faxové zprávy žalobkyni společností Dimon Italia dne 14. září 2001 zaslán společností Deltafina a Transcatab pořad jednání ohledně setkání, jež se skutečně konalo dne 18. září 2001 a jehož se žalobkyně neúčastnila. Na tomto pořadu jednání figuruje i bod nadepsaný následovně: „Ns. rapporti Versus ATI, ETI, ROM TAB“ („Naše vztahy s ATI/ETI a společností Romana Tabacchi“) (viz bod 212 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Tentýž pořad jednání obsahuje první bod nadepsaný „Ribadire ns. rapporti“ („Posílení našich vztahů“), formulace zde použitá nemůže být vykládána jinak než jako potvrzení toho, co tvrdí žalobkyně, tedy že se kartelu neúčastnila. Použití slova „versus“ na jedné straně a podnět k posílení vztahů mezi členy kartelu na straně druhé nevzbuzují žádné pochybnosti o pozici žalobkyně ve vztahu ke společností Dimon Italia, Transcatab a Deltafina. Z bodu 204 odůvodnění napadeného rozhodnutí ostatně také vyplývá, že jiné operativní setkání kartelu se uskutečnilo dne 5. června 2001 v Caserte (Itálie), tedy v období mezi doručením faxové zprávy od společností Deltafina a setkáním ze dne 18. září 2001, a žalobkyně se jej neúčastnila.

156 Pokud tedy faxová zpráva společností Deltafina může být považována za důkaz o skutečnosti, že žalobkyně znovu navázala kontakt se členem kartelové dohody, aby získala přesné informace o „smluvní ceně“ jedné odrůdy tabáku, jež měla být sjednávána

při uzavírání pěstitelských smluv, které hodlala uzavřít se sdruženími pěstitelů, tato skutečnost sama o sobě nestačí k vyvození závěru, že žalobkyně obnovila svou účast na kartelové dohodě, a to zvláště vzhledem ke kontextu, jenž byl popsán v bodech 152 až 155 výše.

– K setkáním ze dne 16. listopadu 2001 a 8. ledna 2002

¹⁵⁷ Je zapotřebí konstatovat, že žalobkyně připouští, že se účastnila setkání ze dne 16. listopadu 2001 a 8. ledna 2002. Tvrdí nicméně, že byla společností Dimon Italia „předvolána“ na setkání, k němuž došlo v prostorách sdružení APTI dne 16. listopadu 2001 a během něhož po ní bylo požadováno, aby vystupovala jako „prostředník“ s cílem překonat odpor sdružení Burley vůči aukčnímu režimu prodeje tabáku prosazovanému sdruženími APTI a Unitab, který měl být spravován Cogentab. Z tohoto důvodu pak také žalobkyně následně sezvala zúčastněné strany do svých prostor k setkání ze dne 8. ledna 2002.

¹⁵⁸ V tomto ohledu je důležité připomenout, že podle ustálené judikatury k prokázání účasti podniku na kartelové dohodě stačí, aby Komise prokázala, že se dotčený podnik účastnil setkání, během nichž byly uzavírány protisoutěžní dohody, aniž se proti tomuto jednoznačně ohradil. Pokud účast na takovýchto setkáních byla prokázána, je na podniku, aby předložil důkazy, že jeho účast na uvedených setkáních postrádala jakýkoli protisoutěžní podtext. tím, že prokáže, že svým konkurentům dal najevo, že se setkání účastní s jinými úmysly, než jsou ty jejich. Důvodem této právní zásady je skutečnost, že tím, že se podnik účastnil uvedeného setkání, aniž se veřejně distancoval od jeho předmětu jednání, vyvolal v ostatních účastnících dojem, že souhlasí s jeho výsledkem a že se mu podřídí (viz rozsudek Aalborg Portland a další v. Komise, bod 131 výše, body 81 a 82 a citovaná judikatura).

159 V prvé řadě je tak třeba upozornit, že společnost Transcatab ve svých prohlášeních ze dne 18. dubna 2002 potvrdila, že žalobkyně z kartelu vystoupila v roce 1999 během zavádění „nákupního režimu Cogentab“, aby tak podle ní získala tržní podíly od jiných zpracovatelů, kteří mezi tím vytvořili sdružení Burley s cílem v podstatě mařit fungování režimu Cogentab, jakož i zavedení „aukčního režimu“. Společnost Transcatab mimo jiné uvedla následující:

„Po přibližně dvou letech společnost Romana Tabacchi, mimo jiné vzhledem k dohodám o uvádění na trh uzavřených s ATI [která byla oddělením „pro nákup tabákových listů“ bývalého italského monopolu (viz bod 39 odůvodnění napadeného rozhodnutí)] a v roce 2001 se stala členem Cogentab (viz bod 183 odůvodnění napadeného rozhodnutí)], dospěla k závěru, že je potřeba požádat o členství ve sdružení APTI. Musela se tak vyjádřit k nákupní politice uplatňované Cogentab, jakož i k zavedení aukčního režimu obchodování. Koncem roku 2001 a začátkem roku 2002 tak v prostorách sdružení APTI a společnosti Romana Tabacchi proběhla série setkání, v jejichž průběhu posledně zmíněná změnila své stanovisko k aukčnímu režimu a souhlasila s mediací mezi [sdružením Burley] a Cogentab“.

160 V tomto ohledu je mezi stranami nesporné, že úprava aukčního režimu nákupu surového tabáku, o níž se diskutovalo koncem roku 2001, byla o několik měsíců později upravena nařízením Rady (ES) č. 546/2002 ze dne 25. března 2002, kterým se stanoví prémie a zaručená prahová množství pro tabákové listy podle skupiny odrůd a členského státu pro sklizně 2002, 2003 a 2004 a kterým se mění nařízení (EHS) č. 2075/92 (Úř. věst. L 84, s. 4).

161 Z prohlášení společnosti Transcatab proto vyplývá, že žalobkyně definitivně ukončila svou účast na kartelové dohodě v roce 1999 a že se v roce 2001 poté, co požádala o přijetí do sdružení APTI, účastnila předmětných setkání, aby diskutovala o aukčním režimu a podporovala mediaci mezi sdružením Burley a Cogentab, pokud jde

o tento režim. Podle společnosti Transcatab se tak žalobkyně účastnila těchto setkání se zvláštním záměrem, a tedy s jinou perspektivou než členové kartelu, jež nesvědčí o protisoutěžních motivech na její straně.

¹⁶² Za druhé, jak již bylo připomenuto v bodě 138 výše, z bodu 2.3 žádosti o shovívavost společnosti Dimon Italia ze dne 4. dubna 2002 vyplývá, že v období mezi lety 1999 a 2002 pouze tři „hlavní zpracovatelé“, tj. Deltafina, Dimon Italia a Transcatab, mezi sebou udržovali pravidelné kontakty, pokud jde o předmět kartelové dohody. Žalobkyně oproti tomu nebyla společností Dimon Italia označena za aktivního člena kartelové dohody v uvedeném období. Je proto třeba konstatovat, že z rekonstrukce aktivit kartelu v uvedeném období, kterou tato společnost provedla, vyplývá, že účast žalobkyně na předmětných setkáních nepovažovala za protisoutěžně motivovanou.

¹⁶³ Za třetí Komise během soudního jednání uznala, že v období od 29. května 2001 do února 2002 proběhlo šest setkání, z nichž se žalobkyně účastnila pouze dvou, včetně toho z 16. listopadu 2001, jež nebylo setkáním kartelu v pravém slova smyslu, ale setkáním sdružení APTI. Pokud se jedná o setkání ze dne 8. ledna 2002, které bylo druhým setkáním, jehož se žalobkyně během období od 29. května 2001 až do ukončení protiprávního jednání účastnila, je třeba poznamenat, že podle prohlášení společnosti Transcatab ze dne 18. dubna 2002 byl na tomto setkání kromě ní samotné, společnosti Dimon Italia a Deltafina a žalobkyně přítomen ještě jiný subjekt. Dále je třeba připomenout, že tomuto setkání den předtím předcházelo jiné setkání, jehož se účastnily pouze společnosti Dimon Italia, Transcatab a Deltafina (viz bod 222 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Vzhledem k tvrzením obsaženým v prohlášeních společnosti Transcatab a v žádosti o shovívavost společnosti Dimon Italia (viz zejména body 161 a 162 výše) Komise právně dostačujícím způsobem neprokázala, že uvedené setkání ze dne 8. ledna 2002 bylo setkáním kartelu.

¹⁶⁴ Vzhledem k předcházejícím úvahám je třeba dospět k závěru, že za podmínek, které jsou popsány výše, Komise neměla, pokud jde o účast žalobkyně na kartelové dohodě v období od 29. května 2001 do 19. února 2002, k dispozici důkazy nebo soubor

důkazů nepřímých s dostatečnou důkazní hodnotou. Jak také vyplývá z napadeného rozhodnutí, řada skutečností obsažených ve správním spise naopak mohla Komisi přivést k jinému závěru, než jaký nakonec o délce trvání účasti žalobkyně učinila.

¹⁶⁵ Vzhledem k tomu, že soubor nepřímých důkazů, jichž se Komise dovolává, nedostačuje k tomu, aby mohl být učiněn závěr o účasti žalobkyně na kartelové dohodě během výše uvedeného období, je namístě konstatovat, že se Komise dopustila nesprávného posouzení skutkového stavu, když dospěla k závěru, že se žalobkyně účastnila kartelové dohody v období od 29. května 2001 do 19. února 2002, tj. do konce protiprávního jednání.

¹⁶⁶ Vzhledem ke všemu, co bylo doposud uvedeno je třeba projednávanému žalobnímu důvodu vyhovět. Z toho vyplývá, že čl. 1 písm. b) v rozsahu, v němž konstatuje protiprávní jednání, jehož se měla žalobkyně dopustit po únoru 1999, musí být zrušen. Důsledky, jež je z toho zapotřebí vyvodit, pokud jde o určení výše pokuty, budou zkoumány v bodě 265 a násl. níže.

4. Ke druhému žalobnímu důvodu vycházejícímu z nelogického odůvodnění a z porušení zásady rovného zacházení při odstupňování výchozí částky pokuty

Argumenty účastnic řízení

¹⁶⁷ Žalobkyně tvrdí, že Komise neměla za referenční rok pro účely stanovení jejího podílu na trhu použít rok 2001. Vzhledem k tomu, že její účast na protiprávním jednání

byla přerušovaná, měla Komise založit výpočet na průměru tržních podílů za celé uvažované období – který v jejím případě činil 4,69 % trhu – což je tím spíše vhodné v případě protiprávních jednání trvajících středně dlouhou dobu, nebo měla nanejvýš zohlednit její tržní podíl v roce 1998, a nikoli její tržní podíl v roce 2001, kdy její účast – za předpokladu, že by byla prokázána – byla každopádně jen částečná. Žalobkyně také uvedla, že vzhledem k menšímu rozsahu jejího tržního podílu než u společnosti Transcatab a společnosti Dimon Italia neměla být zařazena do stejné kategorie podniků jako poslední uvedené společnosti, kterým Komise stanovila totožnou výchozí částku ve výši 10 milionů eur. Ještě před použitím násobitele tedy měla Komise stanovit diferencované výchozí částky.

¹⁶⁸ Žalobkyně zvláště zpochybňuje použití tržního podílu za poslední celý rok trvání protiprávního jednání jakožto referenčního kritéria pro stanovení specifické váhy podniku. Použití takového tržního podílu podle ní musí být přizpůsobené ve všech případech, kdy stejně jako v projednávané věci byla účast podniku na kartelové dohodě přerušovaná. V takovém případě totiž tržní podíl během posledního celého roku trvání protiprávního jednání neodráží jen prospěch, jehož podnik dosáhl prostřednictvím protisoutěžního jednání, ale také prospěch, jehož dosáhl díky svému působení na trhu za období, kdy se na kartelové dohodě neúčastnil. A to je právě případ, o jaký jde v projednávané věci, neboť nejvyšší nárůst dosažený žalobkyní byl zaznamenán v letech 1999 a 2000, což je období, ve kterém se nesporně na kartelové dohodě neúčastnila.

¹⁶⁹ Vzhledem k tomu, že Komise použila stejnou metodu výpočtu jak pro žalobkyni, tak pro ostatní podniky, jejichž účast na kartelové dohodě přerušovaná nebyla, napadené rozhodnutí podle žalobkyně porušuje zásadu rovného zacházení a jeho odůvodnění je v dané části nelogické.

170 Komise navrhuje, aby byly argumenty žalobkyně odmítnuty.

171 Komise zaprvé připomíná, že použití stejné výchozí částky v případě podniků, jejichž tržní podíly jsou zahrnuty v nevelkém rozpětí – tak jako v projednávané věci – není podle judikatury porušením zásady rovného zacházení. Komise dále uvádí, že má při stanovování pokut rozsáhlý prostor pro uvážení a není povinna používat přesný matematický vzorec. Tento argument je podle Komise v každém případě irelevantní, neboť konečná částka pokuty uložené žalobkyni byla nakonec v souladu s čl. 23 odst. 2 nařízení č. 1/2003 snížena na 2,05 milionu eur.

172 K argumentu, kterým žalobkyně zpochybňuje použití tržního podílu za poslední celý rok trvání protiprávního jednání jakožto referenčního kritéria, Komise zadruhé uvádí, že podle judikatury jedná v mezích svého prostoru pro uvážení, jestliže při rozdělování dotyčných podniků do kategorií pro účely stanovení výše pokut postupuje konzistentně a způsobem, který je objektivně odůvodněný. Tržní podíly za poslední celý rok trvání protiprávního jednání jsou podle ní adekvátním údajem o specifické váze a o dopadu protiprávního jednání na hospodářskou soutěž, protože mohou být mimo jiné alespoň zčásti výsledkem samotného protiprávního jednání.

173 Zatřetí, pokud jde o argument, podle kterého je vhodnější používat v případě protiprávních jednání trvajících středně dlouhou dobu jako referenční kritérium průměr tržních podílů dotyčných podniků za roky, po které trvalo protiprávní jednání, Komise nejprve oponuje, že protiprávní jednání v projednávané věci netrvalo „středně“ dlouhou dobu, nýbrž „dlouhou“ dobu. Dále uvádí, že právě proto, že žalobkyně na jistou dobu přerušila svou účast na kartelové dohodě, nemůže být uvedený průměr tržních podílů parametrem, s jehož pomocí by bylo možné rozdělit dotyčné podniky

do kategorií pro účely stanovení výše pokut. Mimoto pro výpočet tohoto průměru by Komise musela od každého z podniků zapojených do kartelové dohody získat nejen údaje týkající se vlastního nákupu surového tabáku za roky 1995 až 2000 včetně, ale také celkovou hodnotu nákupů surového tabáku za každý z uvedených roků, což by zahrnovalo též nákupy veškerých dalších italských zpracovatelů tabáku za šestileté období trvání kartelové dohody, přičemž je třeba vzít v úvahu veškeré obtíže, jaké to s sebou může nést.

¹⁷⁴ Každopádně, i kdyby Komise chtěla vzít v úvahu průměr tržních podílů dotyčných podniků za roky, po které kartelová dohoda trvala, a i kdyby tržní podíl žalobkyně činil přibližně 5 %, rozpětí 5 % až 11 % není podstatě větší než rozpětí 11 % až 18 %, které judikatura považovala za rozumné. Tato teze žalobkyně by navíc ani nebyla myslitelná, kdyby se protiprávního jednání účastnila například jen během posledního roku trvání kartelové dohody. Podle Komise tedy není odůvodnitelné, aby žalobkyně získala jakoukoli výhodu ve smyslu snížení pokuty kvůli tomu, že její účast na aktivitách kartelové dohody trvala déle než jeden rok.

¹⁷⁵ K argumentu, podle kterého by bylo vhodné přizpůsobit použití tržního podílu za poslední celý rok trvání kartelové dohody ve všech případech, kdy byla účast na kartelové dohodě přerušovaná, Komise začtvrté poznamenává, že v napadeném rozhodnutí již byla kratší délka účasti žalobkyně zohledněna při výpočtu základní výše pokuty, která jí byla uložena. Podle Komise tedy není jasné, proč by měla být tato časově omezenější účast zohledňována také z titulu polehčujících okolností.

Závěry Tribunálu

- 176 Nejprve je třeba poukázat na skutečnost, že pokud jde o výběr referenčního roku pro účely stanovení relativní váhy podniků, pokyny ve čtvrtém a pátém pododstavci bodu 1 A sice stanoví rozdílné zacházení s podniky na základě jejich hospodářského významu, avšak neuvádí, ve vztahu k jakému roku musí být relativní váha podniků stanovena. V tomto ohledu je jediným bodem pokynů, podle kterého má být zohledňováno účetní období, které předcházelo roku přijetí rozhodnutí, bod 5 písm. a) druhý pododstavec pokynů, který se však použije pouze na stanovení obratu za účelem dodržení meze 10 % v souladu s čl. 23 odst. 2 druhým pododstavcem nařízení č. 1/2003. Z toho vyplývá, že není použitelný pro účely stanovení relativní váhy podniků činných v kartelové dohodě.
- 177 Z judikatury vyplývá, že Komise je povinna zvolit takovou metodu výpočtu, která umožní zohlednit velikost a hospodářskou sílu každého dotyčného podniku, jakož i rozsah protiprávního jednání spáchaného každým z nich, a to v závislosti na hospodářské realitě v době, kdy bylo uvedené protiprávní jednání spácháno. Podle judikatury je též zapotřebí vymezit uvažované období tak, aby získané obraty či tržní podíly byly co nejlépe srovnatelné. Z toho vyplývá, že referenčním rokem nemusí být nutně poslední celý rok, po který trvalo protiprávní jednání (v tomto smyslu viz rozsudek Tribunálu ze dne 13. září 2010, *Trioplast Wittenheim v. Komise*, T-26/06, nezveřejněný ve Sbírce rozhodnutí, body 81 a 82 a citovaná judikatura).
- 178 Jak vyplývá z bodu 372 odůvodnění napadeného rozhodnutí, který se týká stanovení tržního podílu společnosti Deltafina, rok 2001, který byl v projednávané věci použit jako referenční rok pro účely stanovení relativní váhy podniků, byl posledním celým rokem trvání protiprávního jednání, kterého se dopustili zpracovatelé.

179 Komise tak zařadila společnost Deltafina, jejíž tržní podíl v roce 2001 činil 25 %, do samostatné kategorie (bod 372 odůvodnění napadeného rozhodnutí) a společnosti Dimon Italia a Transcatab a žalobkyni, jejichž tržní podíly v roce 2001 činily 11,28 % v případě společnosti Dimon Italia (bod 35 odůvodnění napadeného rozhodnutí), 10,8 % v případě společnosti Transcatab (bod 37 odůvodnění napadeného rozhodnutí) a 8,86 % v případě žalobkyně (bod 40 odůvodnění napadeného rozhodnutí), zařadila společně do jedné kategorie (bod 373 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Po zařazení společností do kategorií a po použití násobitele 1,5 v případě společnosti Deltafina a násobitele 1,25 v případě společností Transcatab a Dimon Italia, byly výchozí částky stanoveny na 37,5 milionu eur v případě společnosti Deltafina, 12,5 milionu eur v případě společností Transcatab a Dimon Italia a 10 milionů eur v případě žalobkyně (bod 376 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

180 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle judikatury metoda spočívající v rozdělení účastníků kartelové dohody do kategorií, aby se provedlo rozdílné zacházení ve fázi stanovení výchozí částky pokut, i když nezohledňuje rozdíly ve velikosti mezi podniky téže kategorie, s sebou nese stanovení paušální výchozí částky pro podniky spadající do stejné kategorie (viz rozsudek Tribunálu ze dne 15. března 2006, Daiichi Pharmaceutical v. Komise, T-26/02, Sb. rozh. s. II-713, bod 83 a citovaná judikatura, a rozsudek Itochu v. Komise, bod 103 výše, bod 73).

181 Takovéto rozdělení do kategorií však musí dodržovat zásadu rovného zacházení, podle níž je zakázáno zacházet se srovnatelnými situacemi rozdílně a s rozdílnými situacemi stejně, pokud takové zacházení není objektivně odůvodněné (viz v tomto ohledu judikatura citovaná v bodě 102 výše). Kromě toho podle judikatury musí být pokuty přiměřené přinejmenším ve vztahu ke skutečnostem vzatým v úvahu pro posouzení závažnosti protiprávního jednání. K ověření, zda rozdělení účastníků kartelové dohody do kategorií je v souladu se zásadami rovného zacházení a proporcionality, je třeba posoudit, zda je toto rozdělení soudržné a objektivně odůvodněné (v tomto smyslu viz rozsudky Daiichi Pharmaceutical v. Komise, bod 180 výše, body 84 a 85, a Itochu v. Komise, bod 103 výše, bod 74).

182 Podle napadeného rozhodnutí se žalobkyně účastnila kartelové dohody zaprvé v období od října 1997 do 5. listopadu 1999 a zadruhé v období od 29. května 2001 do 19. února 2002, zatímco ostatní účastníci se účastnili bez přerušení od 29. září 1995 do 19. února 2002. Ačkoli Komise poukázala na skutečnost, že se žalobkyně oproti ostatním účastníkům kartelové dohody účastnila kartelové dohody po kratší a přerušované období – jehož přesnou délku trvání žalobkyně zpochybňuje, jak již bylo konstatováno výše v rámci třetího žalobního důvodu – vycházela však z tržních podílů dotčených podniků, včetně žalobkyně, v roce 2001, což byl poslední celý rok trvání protiprávního jednání, a to bez ohledu na skutečnost, že se žalobkyně podle napadeného rozhodnutí začala znovu účastnit na tomto protiprávním jednání až od 29. května 2001.

183 Tím, že Komise použila pro účely stanovení výchozí částky pokut jako kritérium tržní podíl za poslední celý rok trvání protiprávního jednání, zacházela tedy s rozdílnými situacemi stejně. Situace žalobkyně totiž byla odlišná od situace ostatních tří zpracovatelů, protože se podle napadeného rozhodnutí celkově účastnila kartelové dohody po kratší a přerušované období a údajně se jí účastnila jen po menší část roku 2001, zatímco tito ostatní zpracovatelé se jí nadále účastnili bez přerušení od září 1995 do února 2002. Použití roku 2001 jako referenčního roku tedy zakládá nerovné zacházení na úkor žalobkyně.

184 Takovéto nerovné zacházení nemá objektivní odůvodnění. Komise sice může přihlídnout k tržním podílům podniku za poslední celý rok konstatovaného protiprávního jednání za účelem posouzení jeho velikosti a hospodářské síly na určitém trhu a rozsahu protiprávního jednání, kterého se dopustil (viz bod 177 výše), musí však dbát na to, aby tržní podíl každého ze zúčastněných podniků správně odrážel hospodářskou realitu v době, kdy bylo uvedené protiprávní jednání spácháno. V případě dlouhotrvajících protiprávních jednání, jako je tomu i v projednávané věci, však zpravidla mohou tržní podíly za poslední celý rok trvání protiprávního jednání sloužit v tomto ohledu

jako relevantní ukazatele a mohou vést k co možná nejlépe srovnatelným výsledkům hlavně za účelem rozdělení zúčastněných podniků do kategorií, pouze odpovídá-li poslední celý rok trvání protiprávního jednání, tak jak byl zohledněn Komisí, také době účasti každého z těchto podniků.

185 V projednávané věci však Komise neuvádí v napadeném rozhodnutí žádné platné odůvodnění pro zvolený postup, v jehož rámci dotyčné čtyři zpracovatele rozdělila do dvou kategorií, a konkrétně žalobkyni a společnosti Transcatab a Dimon Italia, z nichž první je dceřinou společností nadnárodní skupiny SCC a druhá dceřinou společností nadnárodní skupiny Dimon, zařadila do stejné kategorie z důvodu jejich tržních podílů v roce 2001. Komise v tomto ohledu pouze konstatuje, že jelikož mají společnosti Transcatab a Dimon Italia a žalobkyně menší podíly na trhu, musí jim být „stanovena menší výchozí částka pokuty“ než společnosti Deltafina (bod 373 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Naproti tomu vzhledem k rozdílné délce trvání jejich účasti na kartelové dohodě, a to i v průběhu roku 2001, vzhledem k různým úlohám, jež zastávaly při koncipování a provádění kartelové dohody a vzhledem k jejich nestejně velikosti a hospodářské síle neexistovalo žádné objektivní odůvodnění, na jehož základě by Komise mohla žalobkyni stavět na roveň společností Dimon Italia a Transcatab a zahrnout tyto tři podniky do téže kategorie, s tím, že jim stanoví stejnou výchozí částku pokuty.

186 S ohledem na úvahy obsažené v bodech 301 a 302 odůvodnění napadeného rozhodnutí o délce trvání protiprávního jednání Komise za těchto podmínek nemohla brát rok 2001 za poslední celý rok trvání konstatovaného protiprávního jednání, aniž tím ve vztahu k žalobkyni porušila zásadu rovného zacházení, neboť podle Komise se žalobkyně na protiprávním jednání účastnila až od 29. května 2001 (v tomto smyslu obdobně viz rozsudek Tribunálu ze dne 14. května 1998, *Fiskeby Board v. Komise*, T-319/94, Recueil, s. II-1331, bod 43).

187 To platí tím spíše vzhledem k úvahám, které byly uvedeny v bodech 150 až 165 výše v rámci posouzení třetího žalobního důvodu a podle nichž Komise nesprávně vycházela z toho, že se žalobkyně začala na kartelové dohodě znovu účastnit dne 29. května 2001 a účastnila se jí až do konce trvání protiprávního jednání.

188 S ohledem na výše uvedené úvahy je třeba učinit závěr, že když Komise použila jako kritérium tržní podíl za poslední celý rok trvání protiprávního jednání, tj. rok 2001, na všechny zúčastněné podniky, na základě čehož pak Komise zařadila žalobkyni a společnosti Mindo a Transcatab do stejné kategorie a stanovila jim stejnou výchozí částku, porušila tím zásadu rovného zacházení.

189 Argumenty, které Komise v této souvislosti přednesla, nemohou tento závěr zpochybnit.

190 Pokud jde zaprvé o argument, že tržní podíly za poslední celý rok trvání protiprávního jednání jsou adekvátním údajem o specifické váze a o dopadu protiprávního jednání na hospodářskou soutěž, a to i s přihlédnutím ke skutečnosti, že by obvykle mohly být alespoň zčásti výsledkem samotného protiprávního jednání, stačí konstatovat, že takto tomu není právě tehdy, když se dotýčný podnik na tomto protiprávním jednání neúčastnil po celý tento poslední rok (viz bod 184 výše). Dále je třeba poznamenat, že takové konstatování nemůže podniku bránit v tom, aby prokázal, jako je tomu i v projednávané věci, že tržní podíl za uvažované období není z důvodů, jež jsou pro něj charakteristické, údajem o jeho skutečné velikosti a o jeho hospodářské síle ani o rozsahu protiprávního jednání, kterého se dopustil (v tomto smyslu viz rozsudek Fiskeby Board v. Komise, bod 186 výše, bod 42). Tržní podíl žalobkyně za rok 2001 s ohledem na pozoruhodný nárůst jejího podílu na trhu za období, kdy se na kartelové dohodě neúčastnila, totiž nelze považovat za výsledek její účasti na protiprávním jednání, či přinejmenším jej lze za takový výsledek považovat jen v omezené míře, jak to Komise uznala na jednání. V tomto ohledu nemůže obstát argument, který Komise přednesla na jednání a podle kterého se žalobkyně každopádně účastnila na kartelové dohodě po rozhodující období, tj. v druhé části roku 2001. Tento argument totiž Komise nijak

nepodložila a svou podstatou je v rozporu s postupem, který Komise zvolila v napadeném rozhodnutí, tj. vycházet z posledního celého roku trvání protiprávního jednání. Jak již bylo konstatováno v rámci posouzení třetího žalobního důvodu (viz body 150 až 165 výše), Komise každopádně právně dostačujícím způsobem neprokázala, že se žalobkyně na kartelové dohodě účastnila v průběhu druhého pololetí roku 2001.

- ¹⁹¹ Zadruhé k argumentu, kterým je v podstatě zpochybňováno použití průměrných tržních podílů, a to z důvodu, že by si Komise musela obtížně opatřovat jisté informace, stačí poukázat na to, že v případě tržních podílů, které Komise zohlednila za rok 2001, Komise použila pouze informace, které jí poskytly samotné podniky. Z bodů 31, 35, 37 a 40 odůvodnění napadeného rozhodnutí totiž vyplývá, že tržní podíly společností Deltafina, Dimon Italia a Transcatab a žalobkyně, které Komise použila v bodech 372 a 373 odůvodnění napadeného rozhodnutí za účelem stanovení výchozí částky pokut a za účelem rozdílného zacházení, odpovídají vlastním odhadům každého z těchto podniků. Jak dále vyplývá z dokumentů, které Komise na žádost Tribunálu založila do spisu, Komise měla k dispozici údaje o tržních podílech těchto podniků za roky 1999 až 2002, které jí byly poskytnuty v průběhu správního řízení na její výslovnou žádost. Argument, že by pro Komisi bylo zvlášť obtížné získat další údaje, tedy nemůže obstát, neboť z napadeného rozhodnutí vyplývá, že Komise toto rozhodnutí založila na údajích k rokům 1999 až 2002, jež považovala za vhodné si vyžádat od zpracovatelů a které jí byly těmito zpracovateli poskytnuty.

- ¹⁹² Pokud jde o zatřetí o argument vycházející z toho, že v napadeném rozhodnutí již byla zohledněna kratší doba trvání účasti žalobkyně pro účely výpočtu základní výše pokuty, která jí byla uložena, stačí konstatovat, že posuzovaným žalobním důvodem je

ve skutečnosti zpochybňováno stanovení výchozí částky, které se provádí na základě závažnosti protiprávního jednání, a nikoli na základě jeho doby trvání. V rozporu s tvrzením Komise navíc žalobkyně nepožadovala, aby byla její časově omezenější účast zohledněna z titulu polehčujících okolností.

- ¹⁹³ Začtvrté k argumentu Komise, že posuzovaný žalobní důvod nutně předpokládá, že účast žalobkyně na kartelové dohodě trvala mnohem déle než rok, a že je proto těžko odůvodnitelné, aby žalobkyně kvůli této skutečnosti získala jakoukoli výhodu ve smyslu snížení pokuty, je nutno konstatovat, že se jedná o čistě hypotetický argument, který nemá žádnou důkazní hodnotu. V případě – zmíněném Komisí – kdy by se účast podniku na kartelové dohodě zužovala jen na poslední rok, by totiž mohl být vzat v úvahu pouze tržní podíl za tento rok. Avšak vzhledem k tomu, že v projednávané věci tomu tak není, Komise neobjasnila, jak a do jaké míry mohly žalobkyně získat výhodu kvůli tomu, že její účast na kartelové dohodě trvala mnohem déle než jen poslední rok trvání protiprávního jednání.

- ¹⁹⁴ Pokud jde konečně o výklad hodnoty nákupů žalobkyně za rok 2001, jenž Komise navrhla na jednání a jímž chce dokázat, že tržní podíl žalobkyně v roce 2001 byl v podstatě podhodnocen, stačí podotknout, že tento argument musí být odmítnut, neboť zpochybňuje to, co Komise konstatovala v napadeném rozhodnutí.

- ¹⁹⁵ Druhému žalobnímu důvodu proto musí být vyhověno v rozsahu, v němž Komise porušila zásadu rovného zacházení tím, že výchozí částku stanovenou žalobkyni založila na jejím tržním podílu za referenční rok 2001. Důsledky, které z toho musejí být vyvozeny pro stanovení výše pokuty, budou zkoumány v bodě 265 a následujících níže.

5. Ke čtvrtému žalobnímu důvodu vycházejícímu z nedostatečného snížení pokuty z titulu „rušivého“ vlivu žalobkyně a z nezohlednění dalších polehčujících okolností

196 Žalobkyně Komisi vytýká, že jí základní výši pokuty snížila jen o 30 %.

197 Argumentaci žalobkyně lze rozdělit do dvou částí. V rámci první části žalobkyně tvrdí, že Komise nepřihlédla k polehčující okolnosti spočívající v tlacích, jimž byla vystavena, a k její čistě pasivní roli v rámci protiprávního jednání. V rámci druhé části žalobkyně tvrdí, že když Komise uznala polehčující okolnost spočívající v „častém maření cílů kartelové dohody“, nepřiznala z hlediska pokynů odpovídající váhu tomu, že fakticky soustavně neprováděla rozhodnutí kartelu.

K první části čtvrtého žalobního důvodu vycházející z toho, že Komise v rámci polehčujících okolností nezohlednila tlaky, jimž byla žalobkyně vystavena, a její čistě pasivní roli

Argumenty účastnic řízení

198 Žalobkyně připomíná, že již v průběhu správního řízení vysvětlila, že její formální účast na kartelové dohodě byla výsledkem tlaků, jimž byla vystavena ze strany ostatních zpracovatelů, a že obava z jejich odvety ji přivedla ke zdánlivé účasti, aby tak splnila přání „tvrdého jádra“ kartelové dohody představovaného společnostmi Deltafina, Dimon Italia a Transcatab.

199 Na podporu svého tvrzení připomíná, že poskytla následující důkazy:

- interní memorandum společnosti Dimon Italia ze dne 9. října 1997 (dokument č. 39281-4670/4671), které se zmiňovalo o iniciativě společnosti Deltafina, jejímž cílem bylo realizovat dohodu mezi „pěti velkými“ italskými zpracovateli, což svědčí o tlacích vyvíjených touto společností na všechny podniky z odvětví s podstatným zastoupením na trhu ve snaze o vytvoření kartelové dohody zpracovatelů;
- dokument týkající se sklizně za rok 1997 (dokument č. 38281-434/435), který společnost Deltafina zaslala ostatním zpracovatelům a který se zmiňuje o „záměru jednat ve shodě vůči případnému narušení trhu zvnějšku“;
- memorandum předložené společností Transcatab dne 9. dubna 2002 (dokument č. 38281-04103), v němž tato společnost přiznává, že se v roce 1996 se společnostmi Deltafina a Dimon Italia dohodla na „vyvinutí maximálního možného tlaku, aby [protisoutěžní] strategie byly přijaty také ostatními zpracovateli působícími v Itálii“;
- e-mail zasláný dne 10. května 2001 zaměstnancem společnosti Dimon Italia jeho kolegovi z téhož podniku (dokument č. 38281-04856), ve kterém je zmínka o záměru této společnosti uskutečnit se společností Transcatab návštěvu u některých zákazníků (odběratelů) za účelem společného projednání „situace z tržního hlediska“ a rizik spojených s nákupem tabáku od jiných zpracovatelů (kteří se neúčastní na kartelové dohodě), mezi nimiž byla pravděpodobně uvedena i žalobkyně, která tou dobou jednala zcela samostatně a byla vnímána jako subjekt narušující trh.

- 200 Žalobkyně dále uvádí, že v rámci správního řízení rovněž tvrdila, že její účast byla od počátku pasivní či následovnická, a to po celou dobu trvání protiprávního jednání, které jí bylo vytýkáno.
- 201 Navzdory takovýmto důkazům a přesným tvrzením žalobkyně v průběhu správního řízení však podle ní napadené rozhodnutí neobsahuje žádnou zmínku o tlaku, který na ni vyvíjela společnost Deltafina a ostatní členové „tvrdého jádra“.
- 202 Žalobkyně v replice upřesňuje, že v rámci výpočtu pokuty je Komise povinna zohlednit všechny polehčující okolnosti, jestliže podnik prokázal, že se jich může dovolávat, a nemůže některou nebo některé z nich opomenout, ledaže toto své rozhodnutí odůvodní.
- 203 Nezohlednění tlaků, jimž byla žalobkyně vystavena, je podle ní také porušením povinnosti vést šetření pečlivě a nestranně.
- 204 Žalobkyně nakonec napadá skutečnost, že na ni byla použita zásada stanovená judikaturou, podle níž účast podniku na protiprávním jednání nebyla výlučně pasivní již z toho pouhého důvodu, že kartelovou dohodu neohlásila. Použití této zásady se stejnou přísností na „velké podniky“ a na rodinné podniky je podle žalobkyně nespravedlivé a nepřiměřené.
- 205 Komise navrhuje, aby byla první část čtvrtého žalobního důvodu zamítnuta.

Závěry Tribunálu

206 Nejprve je třeba poznamenat, že žalobkyně ve své argumentaci jasně nerozlišuje mezi několikrát zmíněnou skutečností, že ji údajně „tvrdé jádro“ kartelu nutilo pod hrozbou odvety k účasti na kartelové dohodě, neboť se nacházela ve strukturálně slabší situaci než její konkurenti, a skutečností, že se rozhodla na kartelové dohodě účastnit, přičemž si však zachovala „zdrženlivý postoj“, takže se účastnila jen navenek a její chování bylo pasivní či následovnické.

207 Tyto dvě skutečnosti, o kterých se žalobkyně zmiňuje, je třeba zkoumat odděleně. Ačkoli spolu mohou obě tyto skutečnosti úzce souviset a ačkoli lze jednu chápat jako důsledek té druhé, neboť „zdrženlivý postoj“ může být výrazem a projevem nátlaku, jsou přesto spjaty se dvěma různými situacemi a dvěma různými okamžiky, neboť tlak, jemuž byla žalobkyně vystavena, se konkretizoval hlavně v okamžiku před jejím „vynuceným“ vstupem do kartelu a „pasivní“ či „následovnické“ chování je třeba datovat do doby po jejím vstupu do kartelu.

208 Proto je třeba postupně zkoumat výtky vycházející nejprve z nezohlednění skutečnosti, že se žalobkyně na kartelové dohodě podílela z donucení, a následně z nezohlednění polehčujících okolností spočívajících v její výlučně pasivní nebo následovnické roli při uskutečňování protiprávního jednání.

209 Zvláště je třeba prokázat, zda Komise právem a bez porušení své povinnosti neuznala zaprvé to, že se žalobkyně na kartelové dohodě účastnila z donucení, a zadruhé to, že v rámci provádění kartelové dohody zaujímal pasivní roli.

– K výtce vycházející z nezohlednění skutečnosti, že se žalobkyně na kartelové dohodě účastnila z donucení

- 210 Žalobkyně tvrdí, že ačkoli byla pomocí důkazů pořízených v rámci správního řízení prokázána existence výhrůžek či tlaků vůči ní, a to hlavně ze strany společnosti Deltafina, ale také ze strany ostatních členů „tvrdého jádra“ kartelu, Komise k těmto důkazům nepřihlédla.
- 211 Nejprve je nutno konstatovat, že existence výhrůžek a tlaků ve snaze přimět podnik k účasti na protiprávním jednání porušujícím právo hospodářské soutěže nepatří mezi polehčující okolnosti vyjmenované v pokynech.
- 212 Z judikatury vyplývá, že tlak vyvíjený ze strany podniků ve snaze přimět další podniky k účasti na protiprávním jednání porušujícím právo hospodářské soutěže, nezbavuje, bez ohledu na jeho velikost, dotyčný podnik odpovědnosti za spáchané protiprávní jednání, nemění nic na závažnosti kartelové dohody a nemůže představovat polehčující okolnost pro účely stanovení výše pokut, protože dotyčný podnik mohl případný tlak oznámit příslušným orgánům a podat k nim stížnost (v tomto smyslu viz rozsudek Dansk Rørindustri a další v. Komise, bod 69 výše, body 369 a 370, a rozsudek Tribunálu ze dne 29. listopadu 2005, Union Pigments v. Komise, T-62/02, Sb. rozh. s. II-5057, bod 63).
- 213 Komise proto nebyla povinna přihlížet k výhrůžkám, které byly v projednávané věci zmiňovány, jako k polehčující okolnosti (v tomto smyslu viz rozsudek Tribunálu ze dne 26. dubna 2007, Bolloré a další v. Komise, T-109/02, T-118/02, T-122/02, T-125/02, T-126/02, T-128/02, T-129/02, T-132/02 a T-136/02, Sb. rozh. s. II-947, bod 640).
- 214 Argumenty žalobkyně nemohou tento závěr zpochybnit.

215 Ze spisu sice vyplývá, že žalobkyně mohla být vystavena tlaku ze strany ostatních podniků, které již v roce 1997, kdy vstoupila na trh jako nezávislý subjekt, předmět-nou kartelovou dohodu realizovaly, nevyplývá z něj však, že by se alespoň pokusila tento tlak oznámit příslušným orgánům, a ostatně ani to, že by hlavně na počátku tento tlak trpěla zcela pasivně (viz body 221 až 224 níže).

216 S ohledem na výše uvedené je třeba tuto výtku zamítnout.

– K výtce vycházející z nezohlednění výlučně pasivní nebo následovnické role žalobkyně

217 V bodě 3 první odrážce pokynů se upřesňuje, že pokuta může být snížena z důvodu polehčujících okolností, například když dotyčný podnik hrál „výlučně pasivní nebo ‚následovnick[ou]‘ rol[i] při protiprávním jednání“.

218 V tomto ohledu z judikatury vyplývá, že ze skutečností, které mohou odhalit pasivní roli podniku v kartelové dohodě, lze zohlednit jeho výrazně sporadičtější účast na setkáních ve srovnání s ostatními účastníky kartelové dohody (rozsudek Tribunálu ze dne 9. července 2003, Cheil Jedang v. Komise, T-220/00, Recueil, s. II-2473, bod 168; viz rozsudek Tokai Carbon a další v. Komise, bod 97 výše, bod 331 a citovaná judikatura), jakož i jeho opožděný vstup na trh, kterého se protiprávní jednání týká, bez ohledu na délku trvání účasti na protiprávním jednání (v tomto smyslu viz rozsudek Soudního dvora ze dne 10. prosince 1985, Stichting Sigarettenindustrie a další v. Komise, 240/82 až 242/82, 261/82, 262/82, 268/82 a 269/82, Recueil, s. 3831, bod 100, a rozsudek ze dne 8. října 2008, Carbone-Lorraine v. Komise, bod 77 výše, bod 164 a citovaná judikatura), nebo také existenci výslovných prohlášení učiněných v tomto

smyslu zástupci ostatních podniků, které se účastnily protiprávního jednání (viz rozsudek Tokai Carbon a další v. Komise, bod 95 výše, bod 331 a citovaná judikatura). Tribunál mimoto shledal, že „výlučně pasivní role“ účastníka kartelu znamená, že zaujal „zdrženlivý postoj“, tedy aktivně se neúčastnil vypracování protisoutěžní dohody nebo dohod (viz rozsudek Jungbunzlauer v. Komise, bod 105 výše, bod 252 a citovaná judikatura).

²¹⁹ Nejprve je třeba upřesnit, že s ohledem na závěry učiněné v rámci třetího žalobního důvodu o datu ukončení účasti žalobkyně na kartelové dohodě v roce 1999 a její účasti v období od 29. května 2001 do 19. února 2002, je třeba se výlučně pasivní nebo následovnickou rolí žalobkyně zabývat pouze za období od října 1997 do února 1999.

²²⁰ Pokud jde zaprvé o uvedené období trvání protiprávního jednání, žalobkyně se nemůže platně domáhat uplatnění polehčujících okolností na základě tvrzení, že byla k účasti na kartelové dohodě donucena. I kdyby totiž bylo prokázáno, že ostatní účastníci kartelové dohody, které definuje jako „tvrdé jádro“, na ni vyvíjeli ekonomický nátlak s cílem, aby souhlasila s ujednáními v rámci kartelové dohody, žalobkyně se po svém vstupu do kartelu podřídila rozhodnutím účastníků kartelové dohody a při uskutečňování protiprávního jednání nezaujímal výlučně pasivní nebo následovnickou roli. Jak je upřesněno v pokynech, ke snížení pokuty může vést pouze „výlučně“ pasivní nebo následovnická role. Nestačilo by tedy, že dotýčný podnik zaujal v některých obdobích trvání kartelové dohody nebo ve vztahu k některým ujednáním v rámci kartelové dohody „zdrženlivý postoj“, a to i kdyby se ho v projednávané věci podařilo prokázat (v tomto smyslu viz rozsudky Jungbunzlauer v. Komise, bod 105 výše, bod 254, a ze dne 8. října 2008, Carbone-Lorraine v. Komise, bod 77 výše, bod 179).

221 Tento závěr je zadruhé potvrzen skutečností, že se žalobkyně během předmětného období zcela pravidelně účastnila setkání v rámci kartelové dohody. Jak uvádí Komise, v době od října 1997 do prosince 1998 se žalobkyně účastnila deseti setkání z dvanácti (v tomto ohledu viz body 124, 128, 129, 131, 132, 142, 144, 146 a 155 odůvodnění napadeného rozhodnutí), přičemž jedinými setkáními, kterých se žalobkyně v tomto období neúčastnila, byla setkání konaná ve dnech 16. a 22. října 1998 (body 145 a 152 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Dvě z těchto setkání se navíc konala v jejích prostorách. Jedná se o setkání konaná ve dnech 20. října 1997 (bod 128 odůvodnění napadeného rozhodnutí) a 2. prosince 1998 (bod 146 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Z bodu 150 odůvodnění napadeného rozhodnutí konečně vyplývá, že žalobkyně dne 2. července 1998 dojedнала se společnostmi Dimon Italia, Deltafina a Transcatab maximální cenu, která měla být nabídnuta v nabídkovém řízení divize ATI.

222 Z napadeného rozhodnutí (viz bod 131 odůvodnění napadeného rozhodnutí) též zatřetí vyplývá, že žalobkyně dne 29. května 1998 pozvala předsedy správních rad společností Deltafina, Dimon Italia a Transcatab k účasti na setkání konaném dne 4. června 1998. Po tomto setkání pak svolala ještě další setkání na 2. července 1998, které se pak konalo dne 4. července 1998. V průběhu tohoto setkání byla uzavřena písemná dohoda, kterou připravil či přepsal zástupce žalobkyně, tzv. dohoda z „Villa Grazioli“, jejímž cílem bylo stanovení nákupních cen surového tabáku odrůd Burley, Bright a DAC (bod 132 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

223 Žalobkyně v tomto ohledu podhodnocuje svou roli předsedajícího na setkáních v rámci kartelové dohody, jejichž cílem byla příprava této dohody, neboť tvrdí, že tato její role v podstatě zahrnovala jen administrativní úkoly a neumožňovala jí ovlivnit koncepci či formulaci dohody. To, že svolávala setkání, navrhovala pořad jednání a rozesílala přípravné dokumenty k setkáním, je totiž neslučitelné s pasivní rolí následovníka se zdrženlivým postojem. Takové jednání prozrazuje vstřícný a aktivní přístup žalobkyně k přípravě, pokračování a kontrole kartelové dohody. Ostatně skutečnost, že se předseda správní rady žalobkyně, p. B. (který společnost ovládal), sám účastnil setkání v rámci kartelové dohody, není v tomto ohledu zcela bezvýznamná i přesto, že v tomto podniku neexistovala hierarchická struktura tak jako u ostatních

účastníků kartelové dohody. Tyto skutečnosti však tak jako tak nemohou dokazovat, že by role žalobkyně byla „výlučně pasivní nebo následovnická“ (v tomto smyslu obdobně viz rozsudek Jungbunzlauer v. Komise, bod 105 výše, bod 257).

224 Žalobkyně ostatně nezmiňuje žádné specifické okolnosti ani důkazy, jako například prohlášení jiných účastníků kartelové dohody, které by mohly dokazovat, že se její postoj na daných setkáních podstatně lišil od postoje ostatních účastníků kartelové dohody tím, že by se jednalo o ryze pasivní či následovnický postoj.

225 Navíc pokud se podnik účastnil, aniž při tom hrál aktivní roli, setkání s protisoutěžním cílem, musí být považován za podnik, který se na kartelové dohodě podílel, ledaže prokáže, že se od protiprávního jednání ve vzájemné shodě otevřeně distancoval. Svou účastní na setkáních totiž žalobkyně v zásadě souhlasila – či přinejmenším předstírala, že souhlasí – s obsahem protisoutěžních dohod, které na ní byly uzavřeny (v tomto smyslu viz rozsudek Aalborg Portland a další v. Komise, bod 131 výše, body 81, 82 a 85).

226 V tomto ohledu nemůže obstát tvrzení, že by v podstatě bylo nespravedlivé a nepřiměřené použít tuto judikaturu se stejnou přísností na velké podniky, které mají právní a ekonomické znalosti a infrastruktury, které jim umožní lépe rozpoznat, že jejich chování představuje protiprávní jednání, a jaké důsledky z něj vyplývají podle právních předpisů o hospodářské soutěži, a na malé rodinné podniky, které nemusí nutně vnímat jisté chování jako protiprávní. Stačí totiž připomenout, že bod 1 A pátý pododstavec pokynů Komisi podle ustálené judikatury umožňuje zvýšit pokuty velkých podniků, ale neukládá jí snížit pokuty malých podniků. Navíc vzhledem k tomu, že neslučitelnost dotyčné kartelové dohody s pravidly hospodářské soutěže je výslovně potvrzena v čl. 81 odst. 1 písm. a) až c) ES a že je potvrzena ustálenou judikaturou,

žalobkyně nemůže tvrdit, že neměla dostatečnou znalost relevantního práva. Z napadeného rozhodnutí dále vyplývá, že dané podniky si byly dobře vědomy protiprávnosti kartelové dohody, jejímž cílem bylo stanovení cen, rozdělení trhu a rozdělení zákazníků (v tomto smyslu obdobně viz rozsudek SNCZ v. Komise, bod 89 výše, bod 82).

²²⁷ Podle judikatury v každém případě platí, že k tomu, aby protiprávní jednání porušující pravidla hospodářské soutěže mohlo být považováno za spáchané úmyslně, není nutné, aby si byl podnik vědom porušení těchto pravidel, ale postačí, že nemohl nevědět, že cílem jeho chování je omezení hospodářské soutěže (rozsudky Tribunálu ze dne 6. dubna 1995, *Ferriere Nord v. Komise*, T-143/89, *Recueil*, s. II-917, a SNCZ v. Komise, bod 89 výše, bod 83).

²²⁸ Komise mimoto není nijak povinna snížit výši pokut, pokud jsou dotyčnými podniky malé a střední podniky (MSP). Velikost podniku je již totiž zohledněna maximální výší stanovenou v čl. 23 odst. 2 nařízení č. 1/2003 a ustanoveními pokynů. Kromě těchto úvah o velikosti není žádný důvod zacházet s MSP odlišně od jiných podniků. Skutečnost, že určité podniky jsou MSP, je nezbavuje povinnosti dodržovat pravidla hospodářské soutěže (v tomto smyslu viz rozsudek SNCZ v. Komise, bod 89 výše, bod 84; v tomto smyslu viz také rozsudek Tribunálu ze dne 30. dubna 2009, *CD-Contact Data v. Komise*, T-18/03, *Sb. rozh. s. II-1021*, bod 115).

²²⁹ Komise proto neporušila pokyny, když na žalobkyni neuplatnila polehčující okolnosti z titulu její výlučné pasivní nebo následovnické role při uskutečňování protiprávního jednání.

– K nedostatku odůvodnění

- ²³⁰ Žalobkyně v podstatě tvrdí, že, pokud se jedná o její pasivní roli v rámci kartelové dohody a v souvislosti s existencí tlaků, které ji donutily k účasti na kartelové dohodě, napadené rozhodnutí není odůvodněno.
- ²³¹ V tomto ohledu je třeba konstatovat, že mezi skutečnostmi, které žalobkyně ve své odpovědi na oznámení námitek výslovně zmínila jako polehčující okolnosti, je pouze ta, jež souvisí s pasivní rolí v rámci protiprávního jednání, a dále, že Komise tuto polehčující okolnost v napadeném rozhodnutí skutečně nezohlednila.
- ²³² Nelze však argumentovat tím, že v části napadeného rozhodnutí věnované polehčujícím okolnostem Komise neobjasnila, proč měla za to, že nemusí zohlednit některé skutečnosti, na které žalobkyně v této souvislosti poukázala ve své odpovědi na oznámení námitek.
- ²³³ V tomto ohledu je zapotřebí připomenout, že podle ustálené judikatury platí, že Komise je sice na základě článku 253 ES povinna odůvodnit svá rozhodnutí uvedením skutkových okolností, na nichž závisí odůvodnění rozhodnutí a úvahy, které ji vedly k jeho přijetí, toto ustanovení však nepožaduje, aby Komise projednávala všechny skutkové a právní okolnosti, které byly probírány v průběhu správního řízení (rozsudek Soudního dvora ze dne 9. listopadu 1983, *Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin v. Komise*, 322/81, Recueil, s. 3461, body 14 a 15, a rozsudek *Fiskeby Board v. Komise*, bod 186 výše, bod 127).

234 A z bodu 380 odůvodnění napadeného rozhodnutí vyplývá, že Komise snížila základní výši pokuty ukládané žalobkyni o 30 %, když přiměřenou povahu případného snížení pokuty z titulu polehčujících okolností posoudila z celkového hlediska při zohlednění všech relevantních okolností.

235 Tato výtku proto musí být zamítnuta. Z toho vyplývá, že první část čtvrtého žalobního důvodu musí být v plném rozsahu zamítnuta.

Ke druhé části čtvrtého žalobního důvodu vycházející z toho, že Komise řádně nezohlednila polehčující okolnost spočívající v „častém maření cílů kartelové dohody“, jež mělo vyplývat ze soustavného neprovádění rozhodnutí kartelu

Argumenty účastnic řízení

236 Žalobkyně uvádí, že v rámci správního řízení také tvrdila, že rozhodnutí kartelu neprováděla. Neprovádění dohod bylo podle ní úplné a soustavné, a to nejen po takřka celý rok 1999, ale také v období od května 2001 do února 2002. Stran období od října 1997 do února 1999 by taktéž bylo možné hovořit o částečném a nepravdivém provádění rozhodnutí kartelu ze strany žalobkyně, která si tak podle svých slov zaslouhuje snížení pokuty z titulu polehčujících okolností spočívající v praktickém neprovádění dohod nebo ujednání o protiprávním jednání.

- ²³⁷ Podle žalobkyně se totiž v pokynech neuvádí, že by se taková okolnost použila pouze v případech úplného a soustavného neprovádění. Podle ní je tedy v rozporu se zásadou zákazu diskriminace a se zásadou proporcionality, pokud se neuzná, že účastník kartelové dohody prováděl restriktivní dohody jen částečně, neboť by to bylo v rozporu s povinností rozlišovat různé úrovně závažnosti individuálního jednání podniků zapojených do protiprávního jednání.
- ²³⁸ Na závěr posuzovaného žalobního důvodu tedy žalobkyně žádá Tribunál, aby přehodnotil rozsah snížení základní výše pokuty, která jí byla uložena, a aby rozsah snížení této částky podstatně rozšířil, čímž se zohlední polehčující okolnosti spočívající v nátlaku, který na ni byl vyvíjen, a v její výlučné pasivní roli, jakož i skutečný dopad polehčující okolnosti spočívající v častém maření cílů kartelové dohody.
- ²³⁹ Komise navrhuje, aby byla druhá část čtvrtého žalobního důvodu zamítnuta.

Závěry Tribunálu

- ²⁴⁰ V rámci této části čtvrtého žalobního důvodu žádá žalobkyně o snížení pokuty z titulu „praktické[ho] neprovádění dohod nebo ujednání o protiprávním jednání“, které patří mezi polehčující okolnosti uvedené v bodě 3 pokynů. Snížení základní výše pokuty o 30 % podle ní plně neodráží polehčující okolnost spočívající v častém maření cílů kartelové dohody, u něhož se ukázalo, že ve skutečnosti odpovídá systematickému neprovádění rozhodnutí kartelu v praxi.

241 Podle ustálené judikatury je ale Komise povinná uznat existenci polehčující okolnosti z důvodu neprovádění kartelové dohody pouze tehdy, když podnik, který se této okolnosti dovolává, může prokázat, že se provedení této kartelové dohody bránil jednoznačně a v tak velké míře, že tím bylo narušeno její samotné fungování, a že s dohodou ani zdánlivě nesouhlasil, a nepodněcoval tak jiné podniky k provedení dané kartelové dohody (rozsudky Daiichi Pharmaceutical v. Komise, bod 180 výše, bod 113, a ze dne 8. října 2008, Carbone-Lorraine v. Komise, bod 77 výše, bod 196). Pro podniky by bylo příliš jednoduché minimalizovat riziko, že budou muset zaplatit značnou pokutu, kdyby mohly nejprve čerpat výhody plynoucí z protiprávní kartelové dohody a poté mít prospěch ze snížení pokuty z důvodu, že při provádění protiprávního jednání hrály pouze omezenou roli, ačkoliv jejich chování podnítilo ostatní podniky k tomu, aby ve větší míře jednaly způsobem narušujícím hospodářskou soutěž (rozsudky Mannesmannröhren-Werke v. Komise, bod 73 výše, body 277 a 278, a Itochu v. Komise, bod 103 výše, bod 145).

242 V pokynech mimoto není uvedeno, že Komise musí vždy samostatně brát v úvahu každou z polehčujících okolností vyjmenovaných v bodě 3 pokynů. Podle judikatury z toho plyne, že není povinná automaticky přiznat dodatečné snížení z tohoto titulu, neboť přiměřená povaha případného snížení pokuty z titulu polehčujících okolností musí být posouzena z celkového hlediska při zohlednění všech relevantních okolností.

243 V projednávané věci Komise v bodě 380 odůvodnění napadeného rozhodnutí upřesnila následující:

„Společnost Romana Tabacchi se na některých částech kartelové dohody nepodílela (tj. hlavně na těch částech, které souvisejí s přímými nákupy od pěstitelů, od kterých začala nakupovat menší množství až v roce 2000) [...] Chování společnosti Romana

Tabacchi navíc často narušovalo cíl kartelové dohody, a to natolik, že ostatní účastníci společně jednali o tom, jak na toto chování reagovat [...] Tyto skutečnosti jsou důvodem pro snížení základní výše pokuty ukládané společnosti Romana Tabacchi o 30 %.“

²⁴⁴ Jak správně uvádí Komise, již z textu tohoto bodu odůvodnění vyplývá, že okolnost, kterou žalobkyně zmiňuje v této výtce, již byla náležitě zohledněna.

²⁴⁵ Z výše uvedených úvah vyplývá, že výtky a argumenty uplatněné žalobkyní v rámci tohoto žalobního důvodu musejí být zamítnuty jako neopodstatněné.

6. K pátému žalobnímu důvodu vycházejícímu z toho, že pokuta je nespravedlivá a nepřiměřená vzhledem k vlastnické struktuře a platební schopnosti žalobkyně

Argumenty účastnic řízení

²⁴⁶ Žalobkyně se domnívá, že pokuta, která jí byla uložena a která se rovná téměř dvojnásobku výše jejího základního kapitálu, je nespravedlivá a nepřiměřená. Konkrétně projednávaný případ je podle ní exemplární ukázkou „špatné administrativní činnosti“ Komise. Zneužití její diskreční pravomoci při výpočtu pokut je totiž v projednávané věci neobyčejně závažné, neboť je zároveň spojeno s uplatněním politiky shovívavosti na nejvýznamnější a nejmocnější účastníky kartelové dohody, celkový výsledek je tedy mimořádně nespravedlivý. Nedbalost a povrchní přístup Komise ve vztahu

k žalobkyni podle ní vyvolaly paradoxní situaci, kdy jí byla uložena procentuálně nejprísnější sankce, a sice 10 % obratu, a kdy byla v podstatě odsouzena k opuštění trhu, ačkoli byla jediným podnikem, který narušoval stabilitu kartelové dohody a který se jí účastnil jen po krátkou dobu s tím, že jeho účast se ostatně omezovala jen na některé části kartelové dohody.

²⁴⁷ Nerovnost, kterou napadené rozhodnutí vytváří mezi účastníky „tvrdého jádra“ kartelu, vůči kterým Komise zaujala shovívavý postoj, a žalobkyní, vyplývá z mechanického a formalistického užití pokynů, které odporuje požadavkům individualizace a odstupňování sankcí.

²⁴⁸ V tomto ohledu také žalobkyně poukazuje na to, že výše její pokuty před uplatněním maximální výše 10 % obratu podle čl. 23 odst. 2 nařízení č. 1/2003 (8,75 milionu eur) odpovídala 42 % jejího obratu v letech 2004/2005, zatímco pokuta uložená společnosti Deltafina (30 milionů eur) odpovídala pouze 31 % jejího obratu za stejné období. Komise měla předejít takovému „vedlejšímu účinku“ tím, že měla při přijímání konečného rozhodnutí uplatňovat pokyny s maximální obezřetností.

²⁴⁹ Kromě toho, že pokuta uložená žalobkyni odporuje zásadě proporcionality, postrádá i užitečný účinek, neboť nevratným způsobem ohrožuje její samotnou existenci. Jeli-kož se tato pokuta rovná přibližně dvojnásobku základního kapitálu žalobkyně, může v případě jejího vymáhání vést k její likvidaci.

250 Žalobkyně se navíc dovolává bodu 5 písm. b) pokynů, jenž by měl být vykládán v tom smyslu, že podnik se považuje za platebně neschopný, pokud je uložení vysokého peněžního trestu s to mu způsobit vážnou finanční a hospodářskou újmu nebo dokonce vést k jeho okamžité likvidaci nebo jeho platební neschopnosti a následnému konkurzu. Připomíná také, že podle ustálené judikatury hraje skutečná platební schopnost podniku roli pouze v jeho specifickém společenském kontextu tvořeném důsledky, jež by uhrazení pokuty mělo na zvýšení nezaměstnanosti nebo poškození dodavatelských a odběratelských odvětví dotčeného podniku. Podle žalobkyně je jí uložená pokuta schopná způsobit takové poškození dodavatelského trhu.

251 Jak totiž potvrzuje prohlášení učiněné dne 16. ledna 2006 panem F., ředitelem Družstevního agropotravinářského centra (Centro cooperativo agroalimentare, CECAS) a zástupcem předsedy Národní federace zemědělských a potravinářských družstev (Federazione nazionale delle cooperative agricole e agroalimentari, Fedagri) a zároveň předsedou výboru „Tabák“ (Consulta Tabacco) této organizace, odchod žalobkyně z trhu by měl za následek úplný zánik nebo drastické snížení vývozu tabáku pocházejícího od producentů usazených v Itálii, pro něž žalobkyně představuje referenční bod pro vývoz na některé „menšinové trhy“. Žalobkyně tvrdí, že její odchod z trhu by měl katastrofální následky pro odvětví italského černého tabáku a odrůdy Burley pěstované v oblasti Benevento (Itálie). V případě odchodu žalobkyně by již podniky pěstující odrůdy, s nimiž tato obchoduje, neměly vzhledem k nadprodukcí odbyt, což by mělo dopad na zaměstnanost a obecně na ekonomiky převážně zemědělských regionů.

252 Její odchod z trhu by byl navíc zcela v rozporu s cílem podpory hospodářské soutěže a trhu, kde by se zvýšila úroveň koncentrace. Vzhledem k tomu, že se totiž společnosti Dimon a SCC dne 13. května 2005 ve Spojených státech sloučily ve společnost Alliance One, což mělo za následek odchod jejich dceřiných společností Dimon Italia

a Transcatab z trhu, držel by trh italského tabáku nadále jediný zpracovatel, společnost Deltafina. Zaplacení pokuty 2 miliony eur uložené Komisí by tak mělo za následek odchod žalobkyně z trhu ve prospěch společnosti Deltafina, která by se stala jediným významným zpracovatelem tabáku působícím v Itálii.

253 Uložením takto nepřiměřené sankce Komise v daném případě zanedbala hledisko „zvláštní prevence“ a uložila protiprávní „exemplární“ sankci.

254 Komise navrhuje tento žalobní důvod zamítnout.

Závěry Tribunálu

255 Žalobkyně v podstatě tvrdí, že v napadeném rozhodnutí jí Komise uložila pokutu, která odporuje zásadě proporcionality a nezohledňuje její skutečnou platební schopnost ve specifickém společenském kontextu.

256 V tomto ohledu v první řadě žalobkyně obecně uvádí, že v napadeném rozhodnutí jí Komise uložila vzhledem k jejímu obratu, jakož i základnímu kapitálu nespravedlivou a nepřiměřenou pokutu, což vážně ohrozilo její další existenci.

257 Je však třeba v prvé řadě připomenout, že tvrzení žalobkyně, že se sankce odpovídající maximální výši 10 % jejího celkového obratu podle čl. 23 odst. 2 nařízení č. 1/2003 rovná nejvyšší sankci, je nesprávné. Jak totiž vyplývá z judikatury, má tato hranice odlišný a samostatný účel ve srovnání s účelem kritérií závažnosti a délky trvání porušení, a to zabránit ukládání pokut, u nichž lze předvídat, že je podniky s ohledem na svou velikost, tak jak je, byť jen přibližně a nedokonale, určena celkovým obratem, nebudou moci zaplatit (rozsudek Dansk Rørindustri a další v. Komise, bod 69 výše, body 280 a 282, a rozsudek Tribunálu ze dne 8. července 2008, Knauf Gips v. Komise, T-52/03, nezveřejněný ve Sbírce rozhodnutí, bod 452). V rozporu s tím, co tvrdí žalobkyně, je tak tato zákonodárcem stanovená hranice jednotně použitelná na všechny podniky, závisí na velikosti každého z nich a má zabránit příliš vysokým nebo nepřiměřeným pokutám (v tomto smyslu viz rozsudek Dansk Rørindustri a další v. Komise, bod 69 výše, bod 281, a výše uvedený rozsudek Knauf Gips v. Komise, bod 453 a citovaná judikatura). Takováto hranice má jako jediný možný důsledek, že výše pokuty spočítaná na základě kritérií závažnosti a délky trvání porušení bude snížena na nejvyšší povolenou úroveň, pokud ji překročí. Na základě jejího uplatnění dotčený podnik nezaplatí celou pokutu, k jejímuž zaplacení by byl zásadně povinen na základě uvedených kritérií (viz výše uvedený rozsudek Knauf Gips v. Komise, bod 454 a citovaná judikatura).

258 Dále pak pokud jde o argument, že žalobkyni uložená pokuta vážně ohrožovala její samotnou existenci a mohla vést k její likvidaci, je vhodné podotknout, že podle judikatury Komise není povinna při stanovení výše pokuty zohlednit ztrátovou finanční situaci dotčeného podniku, jelikož uznání takové povinnosti by vedlo k udělení neodůvodněné soutěžní výhody podnikům, které jsou nejméně přizpůsobeny podmínkám trhu (rozsudky Soudního dvora Dansk Rørindustri a další v. Komise, bod 69 výše, bod 327, a ze dne 29. června 2006, SGL Carbon v. Komise, C-308/04 P, Sb. rozh. s. I-5997, bod 105 ; viz také rozsudky Tribunálu Union Pigments v. Komise, bod 212 výše, bod 175 a citovaná judikatura, a ze dne 28. dubna 2010, BST v. Komise, T-452/05,

Sb. rozh. s. II-1373, bod 95). Žalobkyně navíc v daném případě vůbec takovýto argument v průběhu správního řízení neuplatnila.

259 Zadruhé, pokud se jedná o argument žalobkyně spočívající konkrétně ve srovnání výchozí částky její pokuty představující více než 42 % jejího obratu s pokutou uloženou společnosti Deltafina, která odpovídala pouze 31 % obratu posledně zmíněné, je namísto připomenout, že na maximální výši podle čl. 23 odst. 2 nařízení č. 1/2003 je třeba snížit pouze pokutu v konečném výsledku uloženou. Toto ustanovení nezakazuje Komisi používat v průběhu svého stanovení pokuty mezitímní částku převyšující tuto hranici, pokud ji však v konečném výsledku uložená pokuta nepřekračuje (v tomto smyslu viz rozsudky PVC II, bod 109 výše, body 592 a 593, a Dansk Rørindustri a další v. Komise, bod 69 výše, bod 278; viz také rozsudek Tokai Carbon a další v. Komise, bod 97 výše, bod 367). Z toho vyplývá, že Komise nemůže být v žádné fázi aplikace pokynů povinna zajistit, aby stanovené dílčí částky pokut vyjadřovaly veškeré rozdíly mezi celkovými obraty dotyčných podniků (rozsudek Tribunálu ze dne 6. května 2009, Wieland Werke v. Komise, T-116/04, Sb. rozh. s. II-1087, bod 87). Navíc vzhledem k tomu, že Komise ani není povinna zajistit, aby konečné výše pokut, které pro dotyčné podniky vyplývají z jejího výpočtu, vyjadřovaly veškeré rozdíly mezi těmito podniky, pokud jde o jejich obrat, nemůže jí žalobkyně v daném případě vytýkat, že jí co do procentuálního vyjádření podílu na celkovém obratu uložila vyšší pokutu než společnosti Deltafina (v tomto smyslu viz rozsudek Dansk Rørindustri a další v. Komise, bod 69 výše, bod 315; v tomto smyslu viz také rozsudek SNCZ v. Komise, bod 89 výše, bod 114).

260 V rozporu s tím, co tvrdí žalobkyně, čl. 23 odst. 2 nařízení č. 1/2003 nevyžaduje, aby pokud jsou pokuty uloženy více podnikům podílejícím se na tomtéž protiprávním jednání, nebyla výše pokuty uložené malému nebo střednímu podniku co do procentuálního vyjádření podílu na obratu vyšší, než výše pokut uložených větším podnikům. Z tohoto ustanovení totiž vyplývá, že jak v případě malých a středních podniků,

tak i v případě těch větších je namístě při určování výše pokuty zohlednit závažnost a délku trvání protiprávního jednání. V tomto ohledu je ještě třeba poukázat na skutečnost, že jak již bylo konstatováno v bodě 228 výše, Komise nemá povinnost zmírnit pokuty, pokud jsou jimi postiženy střední a malé podniky. Není totiž žádný důvod jednat s malými a středními podniky jinak než s ostatními podniky. Skutečnost, že se jedná o malé a střední podniky, je nezbavuje povinnosti dodržovat pravidla hospodářské soutěže.

²⁶¹ Zatřetí, pokud jde o tvrzení žalobkyně, že Komise měla zohlednit její skutečnou platební schopnost ve „specifickém společenském kontextu“ ve smyslu bodu 5 písm. b) pokynů, je třeba konstatovat, že ač jsou tato tvrzení relevantní, z žádné skutečnosti ve spise nevyplývá, že by žalobkyně v průběhu správního řízení existenci takového „kontextu“ uplatnila nebo že by vznesla otázky týkající se její platební schopnosti.

²⁶² Až v průběhu tohoto řízení žalobkyně přišla s tvrzením, že by její odchod z trhu kvůli vysoké pokutě zaprvé poškodil dodavatelský trh, neboť by tento odchod znamenal úplný zánik nebo drastické snížení vývozu tabáku některých producentů usazených v Itálii, a zadruhé by též měl katastrofální dopad na zaměstnanost a ekonomiku některých dotčených převážně zemědělských regionů, neboť žalobkyně je jediným odběratelem černého tabáku prodávaného nejvýznamnějším sdružením družstev tuto odrůdu pěstujících, jakož i odrůdy tabáku (Burley) pěstované v oblasti Benevento.

²⁶³ Z tohoto důvodu nemůže nyní žalobkyně Komisi vytýkat, že pochybila při dokazování, pokud jde o užití bodu 5 písm. b) pokynů, jehož význam byl například hodnocen v bodě 384 odůvodnění napadeného rozhodnutí v souvislosti s tvrzením uplatněným společností Transcatab v odpovědi na oznámení námitek.

264 Ze souhrnu předchozích úvah vyplývá, že námitky a tvrzení žalobkyně obsažené v pátém žalobním důvodu musí být odmítnuty jako neopodstatněné.

7. K výkonu pravomoci soudního přezkumu v plné jurisdikci Tribunálem a k určení konečné výše pokuty

265 Pravomoc soudního přezkumu v plné jurisdikci přiznaná na základě článku 229 ES Tribunálu článkem 31 nařízení č. 1/2003 dává tomuto soudu, nad rámec pouhého přezkumu legality sankce, jež mu umožňuje pouze žalobu na neplatnost zamítnout nebo zrušit napadený akt, možnost nahradit posouzení Komise svým posouzením, a tedy napadený akt s přihlédnutím ke všem skutkovým okolnostem změnit, především pak upravit výši pokuty, pokud je mu toto navrženo, a to i bez toho, aby akt rušil (v tomto smyslu viz rozsudky Soudního dvora ze dne 8. února 2007, *Groupe Danone v. Komise*, C-3/06 P, Sb. rozh. s. I-1331, body 61 a 62, a ze dne 3. září 2009, *Prym a Prym Consumer v. Komise*, bod 69 výše, bod 86 a citovaná judikatura).

266 V tomto ohledu je třeba podotknout, že určení výše pokuty Tribunálem ze své podstaty není přesným aritmetickým výpočtem. Pokud navíc Tribunál rozhoduje v plné jurisdikci, není vázán ani výpočty Komise ani jejími pokyny (v tomto smyslu viz rozsudek *BASF a UCB v. Komise*, bod 55 výše, bod 213 a citovaná judikatura), ale musí provést své vlastní posouzení s ohledem na všechny okolnosti případu.

267 Z hodnocení provedeného Tribunálem při přezkumu výše uvedeného druhého a třetího žalobního důvodu vyplývá, že Komise při výpočtu pokuty jednak nesprávně posoudila skutkový stav, pokud se jedná o délku trvání účasti žalobkyně na kartelové

dohodě, jednak porušila zásadu rovného zacházení při hodnocení specifické váhy této účasti.

268 Pokud se jedná o postup Komise v rozporu s právem při stanovení délky trvání protiprávního jednání žalobkyně, je třeba připomenout, že jak již bylo uvedeno v bodě 30 výše, Komise dospěla k závěru, že se žalobkyně účastnila kartelové dohody zpracovatelů od října 1997 do 19. února 2002, přičemž poslední uvedené datum odpovídá datu ukončení protiprávního jednání s tím, že její účast byla v období mezi 5. listopadem 1999 a 29. květnem 2001 přerušena (bod 302 a 378 napadeného rozhodnutí). Vzhledem k tomu, že tedy účast žalobkyně trvala více než dva roky a osm měsíců, zvýšila Komise pokutu, jež jí měla být uložena o 25 %. Základní výše pokuty tedy byla stanovena na 12,5 milionu eur (viz bod 379 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

269 Jak bylo uvedeno při přezkoumávání třetího žalobního důvodu (viz body 134 až 143 a 150 až 165 výše), Komise nesprávně dospěla k závěru, že se žalobkyně účastnila kartelové dohody během uvedeného období a svou účast přerušila mezi listopadem 1999 a květnem 2001. Pokud se jedná o období do 5. listopadu 1999, z provedených úvah, zvláště v bodech 134 až 149 výše, vyplývá, že závěr Komise o ukončení účasti žalobkyně na kartelové dohodě k tomuto datu je nepodložený, neboť důkazní prostředky, jejichž hodnocení v tomto ohledu v napadeném rozhodnutí provedla, jakož i další skutečnosti ve spisu jí umožňovaly dospět pouze k závěru, že tato účast byla prokazatelná jen do února 1999.

270 Pokud jde o údajné obnovení účasti žalobkyně na kartelové dohodě v období od 29. května 2001 do 19. února 2002, z úvah rozvinutých zvláště v bodech 150 až 164 výše vyplývá, že souhrn důkazů, jež měla Komise k dispozici, nebyl dostatečný pro učinění závěru o účasti žalobkyně na kartelové dohodě v uvedeném období, a že tedy Komise nesprávně posoudila skutkový stav, když dospěla k závěru, že se žalobkyně v tomto období znovu ke kartelové dohodě připojila.

- 271 Vzhledem k předcházejícím úvahám musí být délka trvání protiprávního jednání pro účely výpočtu výše pokuty zkrácena na šestnáct měsíců.
- 272 Pokud jde o další protiprávní postup Komise, vyplývá z bodů 176 až 195 výše, že napadeným rozhodnutím byla porušen zásada rovného zacházení, protože Komise vůči žalobkyni použila rok 2001 jako referenční rok pro určení výchozí částky pokuty.
- 273 Z bodů 370 až 373 odůvodnění napadeného rozhodnutí totiž vyplývá, že Komise určila konkrétní význam jednotlivých podniků zúčastněných na kartelové dohodě vzhledem k tržním podílům, které měly v posledním celém roce protiprávního jednání.
- 274 Rozhodnutí Komise zohlednit rok 2001, který vzhledem k důvodům uvedeným v bodech 182 až 186 výše nelze v žádném případě považovat za poslední celý rok účasti žalobkyně na protiprávním jednání, vedlo k tomu, že Komise počítala s jejím tržním podílem ve výši 8,86 % (viz bod 40 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Tento tržní podíl byl však citelně vyšší než podíl, jenž žalobkyně měla v posledním celém roce své účasti na protiprávním jednání, tedy 2,71 % v roce 1998, jak vyplývá ze sdělení žalobkyně uvedeného v poznámce pod čarou č. 21 napadeného rozhodnutí (v tomto ohledu viz také bod 191 výše), jež Komise předložila k založení do spisu na základě organizačního procesního opatření Tribunálu.
- 275 Rozdíl mezi tržním podílem žalobkyně, s nímž pracovala Komise, a tržními podíly společností Mindo a Transcatab v roce 2001 tak údajně nebyl významný, neboť všechny byly v rozpětí přibližně 9 až 11 % (viz bod 373 odůvodnění napadeného

rozhodnutí), a Komise proto dospěla k závěru, že tyto tři podniky bylo možné zařadit do stejné kategorie, pro niž byla výchozí částka pokuty stanovena na 10 milionů eur, která tedy vzhledem k předchozím úvahám neodrážela „specifickou váhu“ žalobkyně a pravděpodobné dopady jejího protiprávního jednání.

²⁷⁶ Z toho vyplývá, že pochybení, jehož se Komise dopustila, když vycházela z tržního podílu žalobkyně v roce 2001, zapříčinilo její nesprávné zařazení do kategorie podniků, do níž nepatřila, což nakonec Komisi vedlo k určení nepřiměřené výchozí částky pokuty vzhledem ke skutečné relativní váze žalobkyně v protiprávním jednání.

²⁷⁷ Pochybení, jichž se Komise dopustila, jednak pokud jde o délku trvání účasti žalobkyně na protiprávním jednání a dále pokud jde o určení tržního podílu žalobkyně a z toho vyplývající zařazení žalobkyně do stejné kategorie spolu s podniky jiné velikosti, jakož i jiné váhy v kartelové dohodě, tak v podstatě způsobila, že Komise žalobkyni v kartelu přisoudila obdobnou roli jako třem ostatním zpracovatelům, tedy společnostem Deltafina, Dimon Italia a Transcatab.

²⁷⁸ V tomto ohledu je třeba připomenout, že účast žalobkyně na kartelové dohodě se značně lišila od účasti zbývajících tří zpracovatelů, kteří byli všichni součástí nadnárodních skupin. Pouze posledně zmínění totiž kartel vytvořili a účastnili se ho ve všech jeho aspektech od počátku protiprávního jednání až do jeho konce. Navíc na rozdíl od žalobkyně byli všichni tři výše uvedení zpracovatelé členy sdružení APTI (bod 45 odůvodnění napadeného rozhodnutí), jehož chování se snažili ovlivnit (bod 244 odůvodnění napadeného rozhodnutí). A konečně, jak vyplývá z napadeného rozhodnutí (viz zvláště bod 380 odůvodnění), účast žalobkyně nejen že nebyla souvislá, ale žalobkyně i v jejím průběhu často fungování kartelu narušovala.

279 Kromě toho je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury platí, že účelem pokut uložených z důvodu porušení článku 81 ES, stanovených v čl. 23 odst. 2 nařízení č. 1/2003, je potrestání protiprávních úkonů dotýčných podniků, jakož i odrazení jak dotýčných podniků, tak i dalších hospodářských subjektů od budoucího porušování pravidel unijního práva hospodářské soutěže (v tomto smyslu viz rozsudek Soudního dvora ze dne 17. června 2010, *Lafarge v. Komise*, C-413/08 P, Sb. rozh. s. s. I-05361, bod 102 a citovaná judikatura). Zohlednění velikosti a celkových zdrojů dotýčného podniku, aby se zajistil dostatečný odrazující účinek pokuty, tak spočívá v dopadu na uvedený podnik, jehož má být dosaženo, jelikož sankce nesmí být zanedbatelná zejména s ohledem na jeho finanční schopnost (v tomto smyslu viz výše uvedený rozsudek *Lafarge v. Komise*, bod 104).

280 Navíc je třeba připomenout, že zásada proporcionality vyžaduje, aby akty orgánů nepřekročily meze toho, co je přiměřené a nezbytné k dosažení legitimních cílů sledovaných dotčenou právní úpravou, přičemž se rozumí, že pokud se nabízí volba mezi více přiměřenými opatřeními, je třeba zvolit nejméně omezující opatření a způsobené nepříznivé následky nesmějí být nepřiměřené vzhledem ke sledovaným cílům (viz judikatura uvedená v bodě 104 výše). Z toho vyplývá, že pokuty nesmějí být nepřiměřené vzhledem ke sledovaným cílům, tj. k dodržování pravidel hospodářské soutěže, a že výše pokuty uložené podniku za protiprávní jednání v oblasti hospodářské soutěže musí být přiměřená protiprávnímu jednání posuzovanému jako celek, zejména s ohledem na jeho závažnost (viz judikatura uvedená v bodě 105 výše).

281 V projednávaném případě je žalobkyně malým rodinným podnikem, jehož základní kapitál v roce 2005 činil jen 1,1 milionu eur a byl vlastněný toliko dvěma fyzickými osobami, manželi B. (usnesení *Romana Tabacchi v. Komise*, bod 45 výše, body 70 a 123). Ze zjištění učiněných v rámci řízení o předběžném opatření týkajícího se projednávané věci dále vyplývá, že v rámci jednoho z opatření na vytvoření rezervy za účelem pokrytí rizika platby pokuty ve výši 1 milionu eur musela žalobkyně v roce

2005 přistoupit k prodeji továrny v části Cerratina obce Pianella (Itálie), čímž došlo ke snížení hodnoty nemovitých aktiv na částku nižší, než je výše pokuty uložená Komisí (usnesení Romana Tabacchi v. Komise, bod 45 výše, body 87 a 107).

282 Pokud se jedná o účinky zanesení pokuty ve výši 2,05 milionu eur do jejího účetnictví, žalobkyně také v průběhu řízení o předběžném opatření tvrdila, aniž to bylo Komisí zpochybňováno, že na základě článku 2447 a čl. 2484 čtvrtého pododstavce codice civile (italský občanský zákoník) by zaúčtování pasiv ve výši dvojnásobku základního kapitálu, jak je tomu v projednávaném případě, znamenalo jeho snížení na nulu. V případě snížení základního kapitálu akciové společnosti (SpA) pod zákonem stanovené minimum se tato ocitá v situaci, kdy musí volit mezi těmito možnostmi: přistoupit ke svému zrušení nebo k rekapitalizaci (v tomto smyslu viz usnesení Romana Tabacchi v. Komise, bod 45 výše, body 88 a 123). V tomto ohledu ze závěrů učiněných v řízení o předběžném opatření vyplývá, že žalobkyně 13. července 2006 právně dostačujícím způsobem prokázala, že ona sama ani její dva akcionáři nebyli s to složit ani pouhou bankovní záruku na zaplacení Komisí uložené pokuty 2,05 milionu eur (usnesení Romana Tabacchi v. Komise, bod 45 výše, body 100 až 122). Zvláště pak je třeba připomenout, že bylo prokázáno, že akcionáři žalobkyně nemohou složit bankovní záruku do celé výše pokuty, a v žádném případě tedy nemohou přispět na kapitál společnosti způsobem dostačujícím k předejití její likvidace (v tomto smyslu viz usnesení Romana Tabacchi v. Komise, bod 45 výše, bod 123). Banky, jejichž byla žalobkyně klientem, jí vzhledem k zhoršení její situace přestaly poskytovat úvěry (usnesení Romana Tabacchi v. Komise, bod 45 výše, bod 85). V daném případě navíc žádná skutečnost nenasvědčuje tomu, že by tyto obtíže byly vyvolány podvodem s cílem vyhnout se placení pokuty.

283 Vzhledem k těmto okolnostem je Tribunál toho názoru, že pokuta ve výši 2,05 milionu eur uložená Komisí dne 20. října 2005 může vést k likvidaci žalobkyně a jejímu následnému opuštění trhu, jež by mohlo mít, jak se zdá, vážné důsledky uváděné žalobkyní v rámci jejího pátého žalobního důvodu.

284 Vzhledem k předcházejícím úvahám, s přihlédnutím zejména ke kumulativnímu účinku dříve uvedených protiprávností, jakož i nízké finanční schopnosti žalobkyně, považuje Tribunál vzhledem ke všem okolnostem případu za spravedlivé stanovit konečnou výši pokuty uložené žalobkyni na 1 milion eur. Takováto pokuta totiž umožňuje účinně postihnout protiprávní chování žalobkyně způsobem, který není zanedbatelný a který má stále dostatečný odrazující účinek. Jakákoli pokuta nad tuto výši by byla vzhledem k žalobkyni vytýkanému protiprávnímu jednání hodnocenému jako celek nepřiměřená.

285 V projednávané věci představuje pokuta ve výši 1 milionu eur spravedlivou sankci za chování, jež je žalobkyni vytýkáno.

286 Vzhledem ke všemu, co bylo doposud uvedeno, je třeba zaprvé zrušit čl. 1 písm. b) napadeného rozhodnutí v rozsahu, v němž se týká žalobkyni vytýkaného protiprávního jednání v období po únoru 1999, zadruhé stanovit výši pokuty uložené žalobkyni na 1 milion eur a zatřetí žalobu ve zbývající části zamítnout.

K nákladům řízení

- ²⁸⁷ Podle čl. 87 odst. 2 jednacího řádu se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. Na základě prvního pododstavce odstavce 3 téhož ustanovení může Tribunál rozdělit náklady, pokud mají účastníci řízení ve věci částečně úspěch i neúspěch.
- ²⁸⁸ V daném případě je třeba konstatovat, že návrhovým žádáním žalobkyně bylo z větší části vyhověno. Okolnosti projednávaného případu budou proto správně zohledněny rozhodnutím, že Komise ponese vlastní náklady řízení a nahradí náklady řízení vynaložené žalobkyní.
- ²⁸⁹ Pokud se jedná o řízení o předběžném opatření ve věci T-11/06 R, má Tribunál za to, že ve světle usnesení předsedy Tribunálu ze dne 13. července 2006 je důvodné nařídit, aby Komise nesla vlastní náklady řízení a nahradila náklady vynaložené žalobkyní v tomto řízení.

Z těchto důvodů

TRIBUNÁL (třetí senát)

rozhodl takto:

- 1) Článek 1 písm. b) rozhodnutí Komise C(2005) 4012 final ze dne 20. října 2005 v řízení podle čl. 81 odst. 1 [ES] (Věc COMP/C.38.281/B.2 – Surový tabák – Itálie) se zrušuje v rozsahu, v němž Evropská komise konstatovala,

že se společnost Romana Tabacchi Srl účastnila na protiprávním jednání i po únoru 1999.

- 2) Pokuta uložená společnosti Romana Tabacchi se stanoví na 1 milion eur.**
- 3) Ve zbývajících částech se žaloba zamítá.**
- 4) Komise ponese vlastní náklady řízení a nahradí náklady řízení vynaložené společností Romana Tabacchi.**
- 5) Ve věci T-11/06 R Komise ponese vlastní náklady řízení a nahradí náklady řízení vynaložené společností Romana Tabacchi.**

Azizi

Cremona

Frimodt Nielsen

Takto vyhlášeno na veřejném zasedání v Lucemburku dne 5. října 2011.

Podpisy.

Obsah

Skutečnosti předcházející sporu	II - 6698
1. Správní řízení	II - 6699
2. Napadené rozhodnutí	II - 6701
Stanovení výchozí částky pokut	II - 6702
Závažnost	II - 6702
Rozdílné zacházení	II - 6703
Stanovení základní částky pokut	II - 6705
Polehčující okolnosti	II - 6706
Nejvyšší přípustná výše pokuty podle čl. 23 odst. 2 nařízení č. 1/2003	II - 6708
Uplatnění oznámení o spolupráci	II - 6708
Konečná výše pokut	II - 6709
Řízení a návrhová žádání účastníků řízení	II - 6710
Právní otázky	II - 6712
1. K návrhu na provedení důkazu výsledkem svědka	II - 6713
	II - 6791

2. K prvnímu žalobnímu důvodu založenému na nedostacích vyšetřování, nedostacích odůvodnění nebo na jeho vnitřní rozporuplnosti, jakož i na porušení zásad rovného zacházení a proporcionality, souvisejících se skutečností, že Komise pro účely výpočtu výchozí částky pokuty nevzala v úvahu skutečnost, že kartelová dohoda neměla žádný konkrétní dopad na trh II - 6713
- Argumenty účastníků řízení II - 6713
- Závěry Tribunálu II - 6716
- Všeobecné úvahy II - 6717
- K nezohlednění konkrétního dopadu kartelové dohody na trh při stanovení pokuty II - 6721
- K porušení zásady rovného zacházení a zásady proporcionality II - 6727
- K nedostatečnému odůvodnění a jeho vnitřní rozpornosti II - 6729
3. K třetímu žalobnímu důvodu spočívajícímu v nedostatečném odůvodnění a neprovedení řádného šetření, jakož i v porušení důkazního břemene, pokud jde o délku trvání účasti žalobkyně na tvrzeném protiprávním jednání II - 6731
- Argumenty účastníků řízení II - 6731
- Závěry Tribunálu II - 6735
- K datu ukončení účasti žalobkyně na kartelové dohodě v roce 1999 II - 6739
- K účasti žalobkyně na kartelové dohodě mezi 29. květnem 2001 a 19. únorem 2002 II - 6744
- K faxové zprávě zaslané společností Deltafina dne 29. května 2001 .. II - 6745
- K setkáním ze dne 16. listopadu 2001 a 8. ledna 2002 II - 6747

4. Ke druhému žalobnímu důvodu vycházejícímu z nelogického odůvodnění a z porušení zásady rovného zacházení při odstupňování výchozí částky pokuty	II - 6750
Argumenty účastnic řízení	II - 6750
Závěry Tribunálu	II - 6754
5. Ke čtvrtému žalobnímu důvodu vycházejícímu z nedostatečného snížení pokuty z titulu „rušivého“ vlivu žalobkyně a z nezohlednění dalších polehčujících okolností	II - 6761
K první části čtvrtého žalobního důvodu vycházející z toho, že Komise v rámci polehčujících okolností nezohlednila tlaky, jímž byla žalobkyně vystavena, a její čistě pasivní roli	II - 6761
Argumenty účastnic řízení	II - 6761
Závěry Tribunálu	II - 6764
– K výtce vycházející z nezohlednění skutečnosti, že se žalobkyně na kartelové dohodě účastnila z donucení	II - 6765
– K výtce vycházející z nezohlednění výlučně pasivní nebo následovnické role žalobkyně	II - 6766
– K nedostatku odůvodnění	II - 6771
Ke druhé části čtvrtého žalobního důvodu vycházející z toho, že Komise řádně nezohlednila polehčující okolnost spočívající v „častém maření cílů kartelové dohody“, jež mělo vyplývat ze soustavného neprovádění rozhodnutí kartelu	II - 6772
Argumenty účastnic řízení	II - 6772
Závěry Tribunálu	II - 6773
	II - 6793

6.	K pátému žalobnímu důvodu vycházejícímu z toho, že pokuta je nespravedlivá a nepřiměřená vzhledem k vlastnické struktuře a platební schopnosti žalobkyně	II - 6775
	Argumenty účastnic řízení	II - 6775
	Závěry Tribunálu	II - 6778
7.	K výkonu pravomoci soudního přezkumu v plné jurisdikci Tribunálem a k určení konečné výše pokuty	II - 6782
	K nákladům řízení	II - 6789